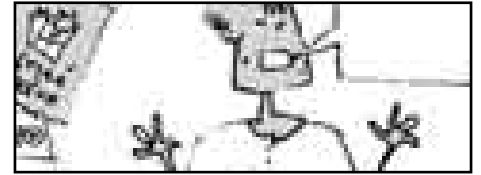

Z KRAJSKÝCH PŘEHLÍDEK str. 1-11

DĚTSKÁ
SCÉNA

BLAŽKOVÁ ZASAHUJE ... str. 12

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo - 0

pátek - 13. června 2003

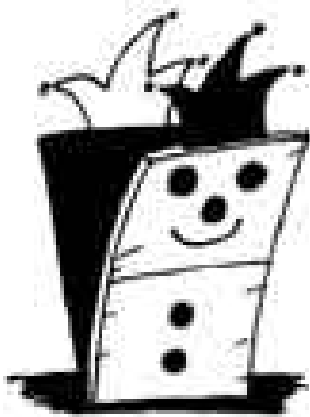
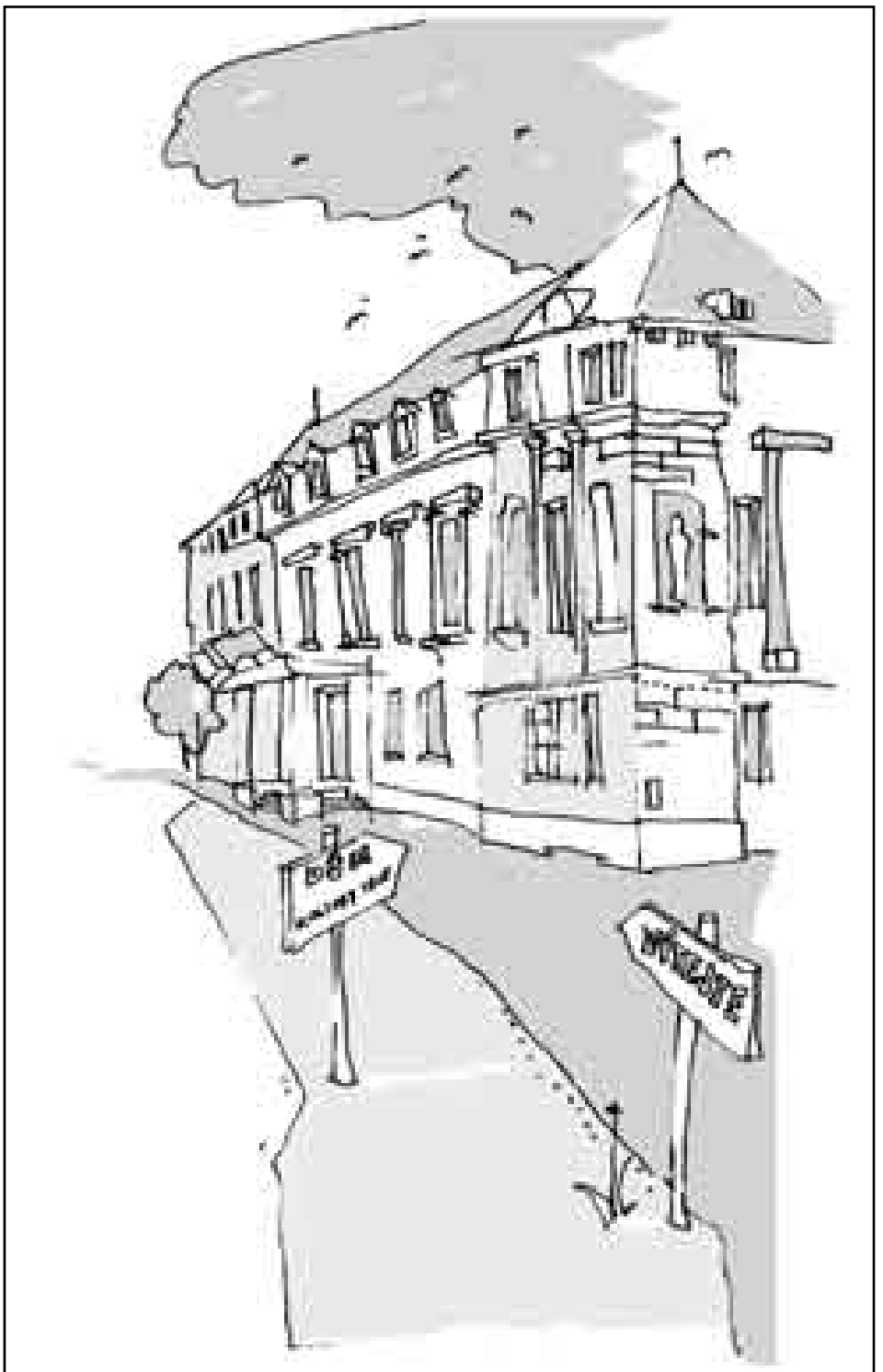
[· T R U T N O V ·]

[- DVORANA -]

Co bys řekl o Dětské scéně v Trutnově těm, kteří sem jedou poprvé?

Poznáte mnoho zajímavých míst, určitě tu zažijete spoustu legrace a hlavně: nemáte se čeho bát. Určitě se Vám bude líbit v parku u Lesnické školy, ve které uslyšíte pěkně zarecitované texty. Též Vás určitě zaujme socha Trutnovského básníka německého původu, Uffo Horna. Je zde spousta zajímavých míst, které by se Vám líbily a kdybych musel říkat všechny, byli bychom tu do druhého dne.

Vojta Dvořák-10 let

DĚTSKÁ
SCÉNA

[číslo

- 0]

[- Z KRAJSKÝCH PŘEHLÍDEK -]

[HLAVNÍ MĚSTO PRAHA]

Pražské poetické setkání

Už se stalo tradicí, že má Pražské poetické setkání (dříve Pražské Vajíčko) z hlediska organizačního vysokou úroveň, a to zejména díky paní Evě Bazikové, která si před lety vzala "na bedra" všechny pražské obvody, a statečně, s humorem a vldností přehlídku opečovává. Navíc divadelní prostor v DDM v Kobylisích je přímo ideální jak pro sólové recitátory, tak pro soubory. Přehlídka byla rozdělena do dvou víkendových dnů: v sobotu se představila I. a III. kategorie (porota: Marta Hrachovinová-VOSH, Martina Longinová-ZUŠ Kolín, Jakub Hulák-Artama), v neděli pak II. a IV. kategorie (porota: Jakub Hulák-Artama, Martina Longinová-ZUŠ Kolín, Gabriela Sittová-DAMU).

I. kategorie opravdu příjemně překvapila. Velmi minimálně se objevovaly známé nešvary dětských recitátorů - nepřírozně intonování, nelogické akcentování, ilustrování atd. /a to i u takového textu, jakým je Hrubínova Červená Karkulka/. Děti byly vybaveny slušnou technikou mluveného projevu, humorem a především vlastním pochopením textu a zaujatostí. Výběr textu došel dokonce až k Janu Skácelovi a jeho Nejmodřejší kurzívce a žasli jsme, jak nás umí dívka ze 3. třídy svým jasným postojem a chápáním autora oslovit.

III. kategorie už byla co do kvality proměnlivější. Objevily se výkony vyzrálejší, se schopnostmi recitátorů stavět text, kontaktovat se s divákem, avšak nutno říct, že bylo (překvapivě k věku) dost přednesů bez opravdového vztahu k věci. Porota to v této kategorii tudíž neměla tak těžké - těch výrazně přesvědčivých výkonů byla hrstka.

V neděli se začalo opět u těch mladších.

II. kategorie volila více poezii (Neruda, Halas, Seifert, Nezval, Krylov, Brzechwa...) a myslím, že bylo co zažívat. Recitátoři v drtivé většině oslovili, přitáhli si posluchače svou osobitostí a názorem, svou emocionalitou, schopností tvořit atmosféru a pracovat s veršem. Zaujaly i tak oříkané texty, jakými jsou např. Fryntův Jelikož a Tudíž, který pojednou zazněl překvapivě „nově“ a vtípně, či Nezvalova Pohádka o vose a králi a Nerudova Balada rajská. Znovu se mi zde potvrdilo, že nezáleží na tom, jak často se text kde říká, ale proč. Může tak předčít i zdánlivě atraktivnější prózu. Oceněných recitátorů tu byla hojnost.

Nu, a na závěr ti věkem nejstarší. Ve IV. kategorii jsme vyslechli mnohé přednesy bez vyjasněných osobních náhledů, plné základních nedostatků, ale také ty špičkové od zkušených recitátorů, kteří se na přehlídku vracejí a jejichž pokroky jsou přímo hmatatelné. A pak tu byli ti, kteří si stojí někde uprostřed. Dramaturgie byla rozmanitá a ocenili jsme zvláště, snažili-li se recitátoři o různorodost při výběru obou textů, a u těch zkušených, že neustrnou na tom, co už „umějí“ a jdou ve svém hledání dál... Kolem této kategorie vznikalo asi nejvíce diskuzí v porotě a zde druhé texty opravdu pomohly ke konečnému verdiktu, koho a jak ocenit. Řeknu vám, milí kolegové, mnohdy je to rozhodování pořádná dřina, vidíte?

Jsem ale opravdu ráda, že jsem u toho opět byla, a že se nic (v tom dobrém) v Praze nezměnilo. Každý účastník si, doufám, odvezl nějaké ty inspirativní zážitky a na krku malou knížečku s nepopsanými listy nových Pražských poetických setkání... díky za to.

Martina Longinová

Pražská přehlídka dětského divadla "Otvírání 2003"

Pražská přehlídka dětského divadla Otvírání 2003 se konala 29. března 2003 v Karlínském Spektu. Divákům se představilo celkem šest souborů, v nichž tentokrát převažovali ti starší mezi třinácti až patnácti lety. Přehlídka začala hrátkami s celou plejádou čertů a uzavřela se opět s čertovskou dopomocí ve Fimfáru, ale bdělo nad ní i několik andělů, takže všechno dobře dopadlo. Celková úroveň byla dosti vyrovnaná a někteří pamětníci byli přesvědčeni, že byla vyšší než v minulých letech. Takže, co bylo možno vidět:

Klasický dramatický text J. Drdy **Hrátky s čertem** se ukázal být nad možnosti málo zkušeného a zatím málo vybaveného souboru čtrnácti až patnáctiletých studentů **Soukromého reálného gymnázia Přírodní škola** (ved. F. Tichý). Většinu energie hráčů odčerpala zřejmě nutnost naučit se zpaměti rozsáhlé party (představení trvalo dvě hodiny!), takže už asi nezbyl čas a síla na důkladnější práci na rolích. Postavy na scéně ožily jen v okamžicích, kdy měly promluvit, pak opět upadaly do částečné strnulosti. Jevištní pohyb měl obvykle podobu nervózního a bezúčelného přecházení během řeči a nic nesděloval. Zjevnou divadelní nepoučenost potvrzovala i chaotická práce s různými typy rekvizit (reálnými, zástupnými i imaginárními) a stylová nejednotnost kostýmů. S narůstající únavou vázl temporytmus inscenace. A tak se po jejím shlédnutí nabízely hlavně otázky: proč si mladí lidé v tomto věku vybrali právě Drdovu pohádku? Čím je přitahovala? Co jejím prostřednictvím chtěli sdělit? Představení samotné na ně bohužel odpovědět nedokázalo. Jinou cestou se dali stejně staří členové **Velmi dramatického kroužku ze ZŠ nám. Curieových v Praze 1** (ved. K. Petříková) v hříčce s téměř detektivní zápletkou **Vánoční případ**. Inscenace o popletených četnicích, kteří si nevěděli rady s andělem, vyrostla z jejich vlastního námětu a improvizací a bylo to na ni znát. V tom dobrém slova smyslu zejména v nasazení hráčů: věděli o čem hrají, nevyváděli z rolí, byli schopni jisté stylizace projevu a komické nadsázky, hráli s nakažlivou chutí a dokázali komunikovat jak vzájemně mezi sebou tak i s diváky. Určitou slabinou kolektivní tvorby inscenace byl ale výsledný text, v němž se přece jen projevovale malá autorská zkušenost a to v nedobudovanosti jednotlivých situací příběhu a v ne vždy jasně sdělené motivaci postav. S **Vyprávěním O obrovi zvaném Drobeček** podle knihy P. Šruta se představil soubor ze **ZŠ Lyčkovu nám. v Praze - 8** (ved. H. Šimonová). Už slovo "vyprávění" v názvu inscenace upozorňuje na její výrazně epický charakter. Jenže té epiky bylo tentokrát snad až příliš. Příliš mnoho se jen vyprávělo a příliš málo hrálo. Občas sice zazněl zajímavý nápad a objevila se vtípně vypočítaná situace, ale často šlo jen o ilustraci textu, málokdy akce slova ozvláštnila, dopověděla či vygradovala nebo dokonce šla proti nim aby překvapila nečekaným spojením. Vyprávění se drobilo, pokulhával temporytmus, chyběla tomu nutná míra pocitu lehkosti a snadnosti, plynoucí z nápaditého pohrávání si s textem i pohrávání si se zvoleným materiálem - krabicemi nejrůznějších velikostí.

Nejmladší děti přijely ze **ZŠ Hostivice s Pohádkami pro uplakanou muchomůrku** (ved. J. Konývková). Šlo o recitační pásmo propojující, někdy jen velmi volně, lyrické prózy D. Mrázkové s verši a písničkami dalších autorů. Sborový přednes dětí působil velmi kultivovaně, hlasy byly dobře sladěné. Děti věděly, co říkají, nedeklamovaly, ale opravdu sdělovaly. Výrazu napomáhaly více či méně rytmizované pohybové akce. Existence dětí na jevišti působila přirozeně a uvolněně. Zfetelně k tomu přispívala účast vedoucí, která s nimi recitovala i zpívala a zapojovala se do jejich akcí. Pomáhala jim tak udržovat rytmus, dynamiku i intonaci a orientovat se v prostoru. Pro mě je ale otázka, jestli opora, kterou jim takto poskytovala, nebyla snad už příliš velká.

Soubor **Přemýšláta z DDM v Praze 8** (ved. J. Machalíková) zahrál Puškinovu veršovanou pohádku **O zlaté rybce**. Složení skupiny (téměř samé dívky a jediný kluk) určilo i základní rozložení sil: chlapec se stal rybářem, dívky vytvářely vše ostatní, postavy i prostředí, zkrátka celý jeho svět v němž se pohybuje a s nímž zápasí. Ale aby tento zápas měl opravdu dramatický, naléhavý charakter, bylo by třeba, aby rybář dokázal být dostatečně silným protihráčem té dívčí většině, aby se jimi nenechal zavalit a přehrátl. A také aby bezchybně fungoval rytmus v řeči i v akcích. Což se ne vždy dařilo. Jak je pro tento soubor už typické, dost se zde využívaly zcizovací postupy (odstoupení od postavy či situace, její "okomentování"). Někdy však tyto prvky nabourávaly plynulý chod dění, příp. zapůsobily poněkud chtěně, jestliže se na okamžik vytratila lehkost hry a její zdánlivá samozřejmost a spontánnost, zajímavé bylo výtvarné řešení s použitím dlouhých pruhů látek, proměňujících svou funkci podle potřeb hry. Soubor **LDO ZUŠ Křtinská, Praha 4** (ved. H. Doulová-Krobotová) zvolil pohádku J. Wericha **Fimfárum** v dramatinizaci M. Slavíka, která zachovává epický ráz předlohy, ale zároveň pracuje účinně s textovými zkratkami, které tak ději dodávají dynamičnost. Tuto dynamičnost podtrhly hrající dívky svým temperamentním projevem, značným nasazením, dobrou partnerskou souhrou i citem pro temporytmus a stavbu celku. Hra byla rámována příjezdem a odjezdem vlaku. Hráčky byly exponovány jako turistiky, které sobě i divákům krátí čas čekání vyprávěním a hraním příběhu o kováři a jeho nevěrné ženě, příběhu, který jako by se teprve rodil "tady a teď" ve vzájemné hře a provokaci akterek. Šlo tedy o hru ve hře. Halo by se proto očekávat, že k ní poslouží věci, které mívají obvykle turisté při sobě, příp. zařízení "čekárny". Ale používané rekvizity zhusta vybočovaly z takto nastoleného rámce. Krejzlík knížete, rohy čerta apod. byly předem připravenými jednoznačnými znaky postav, nikoliv improvizovanými rekvizitami, získávajícími a proměňujícími svou funkci až díky hře dívek. To, co bylo prostřednictvím zvoleného rámce avizováno jako "hra na...", ztrácelo tak tento hravý, odlehčený charakter - a to nejen v rovině používání předmětů, ale (a to hlavně) i v rovině hereckého projevu, z něhož se vytrácel potřebný odstup a nadhled nad předváděnou postavou, která se pak někdy nebezpečně blížila až k hranicím šarže.

Lektorský sbor ve složení J. Provazník, D. Špalková a I. Ulrychová nenavrhl žádný ze souborů na přímý postup na Dětskou scénu, do širšího výběru doporučil inscenace Pohádky pro uplakanou muchomůrku, O zlaté rybce, Fimfárum a rozhodl se udělit zvláštní cenu autorské inscenaci Vánoční případ.

I. Ulrychová.

[STŘEDOČESKÝ KRAJ]

Recitátoři - Mělník - 12.4.2003

Zpráva z regionální přehlídky dětských sólových recitátorů bude stručná. Co je dobře? Že recitační soubory se mohou setkat (zdůrazňuji **setkat**) někde jinde a za jiných podmínek.

V Mělníku o setkávání nemůže být řeč, jedná se spíš o rychlozávod, který vždy končí tím, že na rozbory s recitátory už moc času není, neboť děti pryč už se rozjíždějí. V 10.00 oficiální přivítání, ve 14.00 se rozdávají diplomy a říká závěrečná řeč (a to přestože na pozvánce je uvedeno „předpokládány závěr v 16.00 hod“). Ale přijde mi všechno to každoroční povzdchnutí nad mělnickou přehlídkou zbytečné.

Takže - ještě je dobře, že děti mají pořád chuť recitovat.

Jiřina Lhotská

Dětská scéna Stochov

Když jsem se letos 11. dubna vydal do Stochova, docela jsem se těšil, protože vím, že středočeská přehlídka dětského divadla už je několik let je v dobrých rukou Ivy Dvořákové, která jí svou obětavou organizací dokázala vtisknout punc živého a mezi dětmi i vedoucími oblíbeného divadelního festivalu. Zároveň jsem ale přijížděl s obavami, protože si střední Čechy z hlediska úrovně dětského divadla pamatují jako poměrně problematický region.

Na místě mě ale čekalo velké překvapení. Nevzpomínám si totiž, že bych vůbec zažil jinou krajskou přehlídku, kde by se v takové míře setkala kvalita organizace s kvalitou divadelních představení. Nebylo to ale poprvé, kdy jsem byl svědkem toho, jak mocně dokáže soustavná pořadatelská a odborná péče postupně pozvednout kvalitu souborů v rámci regionu.

Soubor **školní družiny ZŠ Lány** (ved. Miluše Vaněčková) nevykročil šťastným směrem. Pro svou **Sněhurku a sedm trpaslíků** si od kladenské profesionální scény půjčil text, kulisy i loutky ze stejnojmenné inscenace. Není v mé pravomoci hodnotit původní kladenské představení, které jsem neviděl, musím ale konstatovat, že už jen zástup nevkusných molitanových trpaslíků v barokně stylizované a patinované kulise je něčím těžko akceptovatelným. Když k tomu ale v případě stochovského představení přidáme kolovrátkově deklamované sbory, chybně přízvukované texty vypravěček a minimální zaujatost dětí, zejména však důsledné vyhýbání se dramatickým situacím, je jasné, že soubor se svou vedoucí mají před sebou ještě dlouhou cestu.

Soubor ze **ZUŠ Nové Strašecí** (ved. Iva Dvořáková) ve Stochově vystoupil dvakrát. Poprvé to bylo se sympatickou dramatinizací pohádky **O princezně z potopeného ostrova** (z Keltských pohádek Jana Vladislava). Představení ale působilo poněkud staticky, jevištním akcím chyběly reakce a leckteré důležité situace příběhu zůstaly nedořešené. V typicky tajemné irské pohádce tak zůstalo na divadelní poměry až příliš mnoho neodkrytých záhad. Z komentáře vedoucí souboru ale vyplynulo, že inscenace má svůj zenit možná už za sebou - zvláště v dětském divadle se často stává, že původní zaujetí a prožitky časem nezadržitelně vyprchají. **Uspávanky s anděly** - krátké pásmo z veršů Jana Skácela - si připravily starší žákyně ZUŠ samy. Představení založené především na principu stínohry nechyběla určitá malebnost, svými výtvarnými obrazy se ale nevyhnulo popisnosti. Poněkud utrpěly i Skácelovy verše interpretované většinou technicky nedokonalou a mechanicky.

Dvěma inscenacemi se představil také soubor **Vrtule ze Slaného**. V drobném představení **Básně** jsme byli jako diváci přímými svědky vzniku náhodných vět, které se v druhé části dostávaly do kontextu s texty experimentální poezie (autor neznámý). Nápad zajímavý, jeho vyznění ale opět ztroskotávalo především na nedostatečné technice přednesu. Ambiciózním dílem byla oproti tomu inscenace **Před zrcadlem za zrcadlem nikdo nesmí stát nebo...**, osobitá adaptace Carrolovy Alenky z pera vedoucího souboru Jiřího Rezka. Jak jsme u slánské Vrtule už zvyklí, byli jsme jako diváci vtaženi, přesnější snad vržení do obtížně dešifrovatelné hry jevištních znaků a významů. Přes nespornou působivost i neotřelost mnoha jevištních obrazů se ale během představení stále častěji vracela otázka, proč se to všechno právě takovým způsobem a v takové míře na jevišti děje. Soubor možná trochu zradila lákavá, ale až příliš bezbřehá poetika snu.

Soubor ze **ZUŠ Žatec** prezentoval na přehlídce pásmo textů terezínských dětí a poezie F. Halase nazvané **Sny ve stínu žluté hvězdy** - jeden z dílčích produktů dlouhodobějšího projektu věnovaného holocaustu, inspirovaný mimo jiné i návštěvou terezínského ghetta a setkáním s pamětníky. Velmi kultivovaná a výrazně stylizovaná inscenace byla působivá zvláště zaujetím dětí, výborným technickým zvládnutím textu a naléhavostí projevu. Časový odstup dnešních dětí od válečných událostí se ale zdál být přece jen na překážku autentickému projevu - problém se objevil zvláště tam, kde se

texty odvíjely v dialogu, nebo v místy poněkud vnějškově vyznívajících verších. Jako zásadní problém pásma se mi jeví stejnoměrný tragický tón, kterým jsou texty pronášeny. Soubor tak ztrácí příležitost k práci s kontrasty a gradací. Velmi příjemná byla diskuse o tomto představení v kruhu vedoucích souborů, která odhalila pozadí vzniku inscenace. Při té příležitosti musím smutně vzpomenout na povídání Jaroslava Venclika, který text pro děti upravil – čtrnáct dní poté jsem se dozvěděl, že jsme se s ním v dubnu 2003 bohužel setkali naposledy.

Také ZUŠ Zatec přivezla do Stochova ještě druhé, drobnější představení. Klukovský soubor **Páni kluci** nepředvedl sice tak jiskřivé vystoupení jako před dvěma lety s Goscinyho textem Mluvili jsme do rádia, i **Válka zvonů** G. Rodariho ale zapůsobila jako příjemná a kultivovaná recitační „drobnička“. Pravda ale je, že by jí slušelo ještě více života a hravosti a méně popisnosti v rozehrání situací.

Představení **Zahrada** podle předlohy L. Aškenázyho zahrála další stálice středočeských přehlídek dětského divadla – soubor **Pecky z Peček** (vedoucí Eva a Luboš Zajícovi). Velmi prostý divadelní tvar bohužel zůstával příliš často u popisných ilustrací a scénické obrazy působily převážně dojmem prvňáckých nápadů. Možná je škoda, že soubor nepoužil citlivou a osvědčenou dramaturgii Dany Svozilové.

Popisnostem v rozehrání textu se nevyhnul ani soubor **Bonbónek ze ZŠ Nymburk** s pásmem lidové, ale i současné převážně nonsensové poezie **Kdo nevěří at' tam běží**. Přes mnohé inscenační neobratnosti, častou rozpačitost akcí a nedotaženost point se jednalo o představení velmi sympatické, imponující svou živostí a zaujetím dětí pro věc.

Do zbytečně mentorujícího rámce evokujícího naučné pořady pro školy bylo „zabaleno“ jinak velmi příjemné a pozoruhodné představení **Tom Sawyer ZŠ Kolín**. Jeho pevnou osu tvořily stylově přesně vystižené a bezchybně provedené americké tradice (hudební spolupráce Jiří Hruška ze ZUŠ Kolín). Mezi hudebními čísly ale mladí muzikanti odkládali své nástroje a zcela jednoduše a neokázale rozehrávali vybrané situace z Twainových knih. Ve vystoupení byla patrná rozdílná vybavenost hráčů, princip rychlého vstupování a vystupování (vstávání ze židle a usednutí) a jednoduchých kostýmních znaků ale dětem umožnil, aby udržely potřebný odstup od role a nepropadaly do nepatřičné psychologie.

Jako příjemné oživení přehlídky na mě zapůsobilo představení **Kabaret** souboru z **DDM Mladá Boleslav**. Soubor starších dětí totiž pracuje klasickými technikami černého divadla – s loutkami darovanými brněnským loutkářem Františkem Pískem. Při debatě s vedoucími souboru (bylo jich víc, ale jako autor pořadu byl uveden Jaroslav Vidlař) jsme ocenili, jak dobře zvládly děti techniku vodění loutek a synchronizaci s reprodukcí hudbou. Zároveň jsme věcně konstatovali, že nešlo o divadlo v pravém smyslu, jako spíše o volné pásmo samostatných výstupů, z nichž působivější byly ty lépe vypointované. Potázali jsme se ale se zlou – vedoucí souboru prohlásili, že tušili předem, že jejich mimořádná práce na přehlídce dětského divadla nebude náležitě oceněna. V povídání, do té doby tak příjemném, zavládlo nepříjemné dusno, které nedokázala rozptýlit ani následná řada vstřícných podnětů.

Výše jmenované inscenace přes množství nejrůznějších problémů a nedostatků přinesly mnoho inspirace a zajímavých nápadů. Po zásluze byla proto většina z nich ověněna nejrůznějšími oceněními (zvláštní ocenění za představení **O princezně z potopeného ostrova**, **Sny ve stínu žluté hvězdy** a **Válka zvonů**, cena poroty za inscenace **Před zrcadlem za zrcadlem...**, **Kdo nevěří at' tam běží** a **Tom Sawyer**).

Na konec jsem si ale nechal tři inscenace, které diváci budou mít příležitost zhlédnout na celostátní přehlídce Dětská scéna v Trutnově. Do širšího výběru bylo doporučeno pásmo z folklórní poezie orámované pohádkou **O dvanácti měsíčkách** nazvané **At' si bylo jak si bylo**. Po loňské Dětské scéně se opět potvrdilo, že dvě skromné vedoucí souboru „**Děti ze ZŠ Třebotov**“ (Václava Makovcová, Jana Barnová) mají zvláštní dar přenést na jeviště živelnou a radostnou hru mladších školních dětí tak, že neztrácí nic ze své autentičnosti. Děti se navíc dokážou až překvapivě vnímat v prostoru, cítí a respektují partnera na jevišti a sdělují významy v přesných vztazích. Možná jen, že citlivou redukcí použitých textů by inscenace mohla získat pevnější tvar a místy větší přehlednost.

Druhou doporučenou inscenací bylo **Setkání** – pásmo básní Jiřího Weinbergra v podání souboru **Kvinteto ze ZUŠ Mladá Boleslav** (ved. Libuše Hanibalová). Jedná se o stylově velmi čistou poetickou klauniádu čtyř nesmírně šikovných a technicky vybavených starších dívek. Jednotlivé texty jsou přehledně řazené a přesně frázovány zejména díky citlivému hudebnímu doprovodu neméně šikovného mladého klavíristy, který vlastně udává rytmus celému představení. Přestože je řazení básní volnější a marně bychom k němu asi hledali jasný klíč, nasazení hráček přináší divákovi opravdové potěšení. Inscenace nezapře přímou inspiraci Weinbergrovými autorskými kabarety, v porovnání s posledním, který jsem viděl, je ale mnohem jiskřivější.

Přímým postupem na Dětskou scénu 2003 byla oceněna inscenace **Justýna a upíři** souboru **Koukej!** ze **ZUŠ Klecany** (z pobočky Odolena Voda). Jedná se o velmi zdařilý jevištní převod (autorkou je vedoucí souboru Ivana Sobková) mírně hororové, ale v podstatě anekdotické povídky Briana Jacquese Jamie a upíři. Úprava původního názvu souvisí s převedením všech chlapeckých postav na dívčí, což původnímu textu nijak neublížilo. Inscenace je sledem promyšleně budovaných situací, které se akterkám daří citlivě a přesně naplnit věrohodným jednáním. K tomu přispívá také stylizace vybraných momentů do podoby krátce trvajících živých obrazů doplněných hlasy ze zákulisí, které navíc pomáhají celý příběh přehledně členit a udržovat temporytmus. Rezervou stochovského představení byly místy nedotažené mizancény – některé dialogy byly zatím příliš statické, zvláště ve srovnání s dynamicky komponovanými živými obrazy. Inscenace potvrzuje vhodnost a hereckou dostupnost příběhů s dětským hrdinou pro dětské soubory. Příběh o Justýně navíc dětem i přes humorný nadhled nabízí živé a dobře uchopitelné téma domácích konfliktů a starostlivých matek. Jako poněkud nedostatečný se zatím jevil závěr inscenace, kdy zdánlivá pointa už jen verbálně pojmenovává něco, co už předtím divák vstřebal prostřednictvím výmluvných situací a scénických obrazů.

Na závěr nezbyvá než dodat, že představení posuzovala tříčlenná porota ve složení Alena Rodrová, Iveta Dřížhalová a Jakub Hulák a popřát stochovské přehlídce, aby si udržela svou vysokou úroveň i v příštích letech.

Jakub Hulák

[JIHOČESKÝ KRAJ]

Recitace v Táboře

Recitační přehlídka Jihočeského kraje se konala 10. – 11. dubna 2003. Letos se její organizace poprvé ujal Dům dětí a mládeže Tábor. Jejím hlavním pořadatelem byl pracovník DDM Miloslav Hlubocký.

Vystoupení recitátorů posuzovala porota ve složení Ludvík Mühlstein, pí. Šustrová, pí. Suchá a pí. Čunátová.

Ze II. kategorie postoupili na celostátní přehlídku Kristina Kuchařová z tábora – Měšic s neotřelým přednesem Kainarova Kocourka a Petr Lexa z Českých Budějovic s důkladně vystavěnou a tvořivě interpretovanou básní J. Tuwima Lokomotiva. Ze III. kategorie postoupily Karolina Rejlková z Bechyně s autenticky prožitými texty L. Aškenázyho (Netopýr) a E. Frynty (Jelikož a Tudíž) a Adéla Lounková z Českých Budějovic s Uspávkou s Hokusajem J. Skácela a Modrou pohádkou I. Ziedenise, která v obou případech zaujala dobrou orientací v náročném textu a silou osobní výpovědi. Z nejstarší kategorie postoupili Jiří Suchý z Tábora s náročně vybranými a po všech stránkách výborně zvládnutými texty N. V. Gogola (Ženitba – Podkolatov) a J. Tardieva (Člověk, který nic nechápe) a Anna Průchová z Českých Budějovic s přesně pochopenými a bezchybně interpretovanými texty I. Krause (Medová léta) a M. Holuba (Jdi a otevři dveře).

zpracováno z evidenčních listů a hodnocení lektorského sboru

Jedenácté JARO v Bechyni 2003

Tento rok již podruhé proběhla přehlídka bez účasti Mirka Slavíka a jeho Hudradla. Zatímco v minulém roce jsme ještě mohli doufat, že se jedná o nedorozumění, letos jsme měli jistotu, že se s Hudradlem v té podobě, jak jsme ho znali z minulosti z divadelních představení a přehlídek už nesetkáme. Přitom Hudradlo patřilo bezesporu ke špičkovým dětským divadelním souborům nejen v regionálním, ale i celostátním měřítku. Nezbyvá nám, než držet palce těm z torza dnešního souboru, kteří chtějí pokračovat v další divadelní činnosti Hudradla, aby se jim (a nejen jim) podařilo najít svoji novou identitu, očistěnou od té temné stránky Mirkovy osobnosti, která vedla k rozpadu souboru i k Mirkově osobní tragédii.

Teď ale zpátky od toho, co jsme na letošní přehlídce neviděli, k tomu co jsme na přehlídce viděli.

Pomineme-li pro začátek dětská divadelní vystoupení, je nepochybně Bechyňskou stálíci Brůček Josef, který svým osobitě brutálně laskavým výchovně komediálním přístupem vtiskuje celému setkání neopakovatelnou atmosféru, která se například projevuje až neuvěřitelnou vstřícností dětí z hrajících souborů, sedících momentálně v hledišti, ke svým kolegům, kteří momentálně potí krev a slzy na jevišti.

Během jedenácti vystoupení, která jsme měli možnost v průběhu dvou přehlídkových dnů vidět, se ukázalo, že existuje poměrně široký okruh jihočeských dětských divadelních souborů, které pravidelně na Bechyňské jaro jezdí, a u kterých dochází k postupnému a příjemnému vývoji.

Naopak existují i nové soubory, mezi něž patří například českobudějovická **Lannovka**, která po loňském překvapujícím postupu až na národní přehlídce letos přišla s ještě dosti rozpracovanou vlastní adaptací **Cisařových nových šatů**. Ačkoliv představení škodil od začátku do konce příliš jednostranně vypjatý projev hrajících děvčat, patří tento pokus nepochybně k tomu zajímavému, co jsme v Bechyni viděli. Druhé představení **Lannovky**, pohádka **Tři přadleny**, i přes zajímavě řešenou scénu, dobrý zpěv a princip zdvojení postav přadlen s využitím loutek, nesl punc prvotiny začínající režisérky z řad českobudějovického souboru.

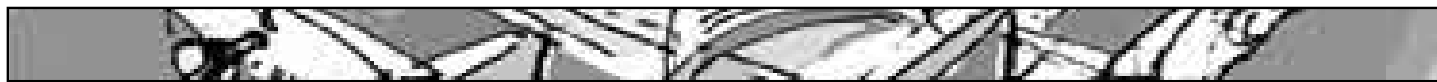
Dalším souborem, který mile překvapil, byli Bechyňští ze **ZŠ ve Školní ulici**, kteří si vybrali Macourkův text **Ostrov pro šest tisíc budíků**. Rámec inscenace evokuje do určité míry pocit, že se celý příběh odehrává ve snu spáče. Toto „snové“ ukotvení samotného příběhu by pak po určitém dotazení mohlo ještě více souznít s Macourkovým stylem vyprávěného příběhu.

Nejzajímavějším představením celé přehlídky pak byla inscenace **Emisar** podle povídky Raye Bradburyho hraná dětmi z **Divadélka Růžek z Českých Budějovic**. Vedoucí souboru Aleně Vítáčkové se podařilo se svým souborem napsat výborný divadelní scénář, který byl zvládnut jak v hereckém, tak i scénografickém a hudebním plánu, včetně účelného použití loutek a stínohry.

Výkony a hlavně dlouhodobá práce, ať již zmiňovaných souborů, nebo těch, o kterých jsem nemluvil, se zdá být zárukou, že i na příštím Divadelním jaru v Bechyni se bude na co dívat.

Druhou otázkou (ale v podstatě už ne tak důležitou) je, zda zbude na příští rok ještě někdo z porotců, neboť moje přirovnání mezi bechyňskou jarní porotou a deseti malými černoušky, které jsem neprozřetelně vyslovil před několika roky, se začíná naplňovat a do poroty letos musel zasednout i samotný principál Kulturního domu v Bechyni. Ale co, kdyby porotci nemohli, ještě tam má pan ředitel šikovná děvčata, která se každoročně starají o zdárný průběh přehlídky a možná už sama vědí, co zase budeme říkat a psát.

Za porotu, která ve složení Marie Poesová, Josef Brůček, Radim Svoboda, zapsal posledně jmenovaný R.S.

[PLZEŇSKÝ A KARLOVARSKÝ KRAJ]

Krajská přehlídka dětských recitátorů Plzeňského kraje

Krajská přehlídka dětských recitátorů se uskutečnila dne 12.4.2003 ve Středisku pro volný čas dětí a mládeže, Plzeň, Pallova 19. Organizačně ji zajišťovalo SVČ a garantem byla jeho ředitelka Mgr. Anna Poncarová.

Odborná porota jednotlivých kategorií byla tříčlenná a zasedli v ní zkušení odborníci z oblasti dětského přednesu a dramatické výchovy. Předsedy byli Jindřich Kout, Dagmar Jandová, Jana Halířová a Alena Dvořáková.

Z okresních kol, které se konaly ve všech okresech Plzeňského kraje na ní bylo nominováno celkem 55 žáků, z toho 47 žáků ze 32 základních škol a 8 žáků ze 3 základních uměleckých škol. Přehlídka se zúčastnilo 35 pedagogů a asi 60 rodičů.

Ze druhé kategorií postoupily na celostátní přehlídku Markéta Brichtová s textem M. Bártů Páté kolo u vozu a Linda Krejčíková s textem M. Kratochvíla Jak jsem prodal pivoňku. Ze třetí kategorie postoupili Tereza Motyčková (L. Eisenschimlová: Luční motýl, R. Doubravská: Parádní eso) a Ivan Říha (J. Žáček: O medvědovi, který znal nejlepší odpověď, J. Suchý: Víla). Postupujícími ze čtvrté kategorie jsou Marie Klečatská (V. Klimtová: Trápení s láskou, J. Skácel: Uspávanka a bývalými anděly a modrým ptáčkem) a hana Vožechová (J. Prévert: Ta láska, J. Suchý: Šlechetný ratlík).

Vypsáno ze zprávy Václavy Zelenkové (KÚ Plzeňského kraje) a evidenčních listů

Vzpomínání na přehlídku v uměleckém přednesu v Ostrově nad Ohří

Přehlídka se uskutečnila v kulturním ostrovském zařízení (jako již tradičně). Duší celého soutěžního klání byla opět Irena Konývková a jí sekundující dámský tým. Porota byla složena takto: Dana Jandová, Dana Žáková a Jiří Pokorný.

Úroveň přehlídky byla velmi dobrá (nejen po organizační stránce). Porota v 1.a 2. kategorii ocenila vyrovnanost a vyspělost jednotlivých přednášečů (což potvrzuje množství čestných uznání a diplomů), jejichž projev se vyznačoval příkladnou čistou mluvou, výstavbou připravených textových předloh, zajímavostí výběru. Pouze v 1.kategorii si někteří přednášeči připravili příliš rozsáhlé texty, které pak byly nad jejich interpretační možnosti. Nejzajímavější výkony v této kategorii předvedli Lada Zadraná a Jiří Vebr.

Z 2. kategorie postupují Tomáš Havlíček a Michaela Šubrová.

Porota 3. a 4. kategorie byla spokojena s výkony recitátorů především 4. kategorie. Zaujal výběr textů u většiny účinkujících této kategorie, jejich zpracování, kontakt s posluchači -to byla největší deviza (především všech pěti, od kterých odborná porota požadovala i druhé texty). Určitým problémem u některých interpretů byly naopak menší i větší technické problémy - výslovnost, dodržování verše, přesahy...

K postupu navrhla 3 přednášeče - Marii Knorkovou, Jitku Tomanovou a Jonáše Konývku.

Ve 3. kategorii si porota poslechla všechny recitátory i s druhými texty. Zde mimo společných problémů se 4. kategorií se neobjevila žádná výrazná přednáščí osobnost, a tak porota využila svého práva a ze 3. kategorie doporučila k postupu pouze jedinou interpretku - Samantu Pilipovou pro vyrovnaný přednes a výběr obou textů.

Mimo samotný blok soutěžních vystoupení měli recitátoři možnost pracovat ve skupinách, které vedli jejich starší kamarádi, studenti ZUŠ v Ostrově nad Ohří, a samozřejmě si mohli spolu s jejich pedagogy, případně rodiči, vyslechnout názory na jejich vystoupení od jednotlivých členů odborné poroty.

Při závěrečném společném setkání, kde všichni navržení obdrželi ceny, pak Irena Konývková ještě jednou poděkovala všem, kteří pomohli přehlídce zorganizovat, a všem, kteří recitátory připravují. Nakonec vyslovila přání, aby se za rok pokud možno všichni opět sešli v Ostrově nad Ohří. K tomu se určitě připojují všichni členové odborné poroty.

Jiří Pokorný

Chotěšovské slunce potřetí

Městečko Chotěšov na jihu Plzeňského kraje nabídlo své přijetí již potřetí regionální přehlídce dětských divadelních, recitačních a loutkářských kolektivů. Chotěšovské slunce, jak se přehlídka už třetím rokem jmenuje, byla letos přehlídkou „nadvakrát sdruženou“, přijala dětské soubory obou západočeských krajů a letos také poprvé přichýlila přehlídku dospělých loutkářů (ta běžela paralelně s vlastním lektorským sborem). Program přehlídky již tradičně doplnily diskuse s lektory (letos pracoval lektorský sbor ve složení Václavka Křesadlová, Veronika Rodríguezová a Roman Černík), dílny pro dětské účastníky, jež připravily studentky Ateliéru dramatické výchovy FPE ZČU v Plzni a k tomu návdavkem inspirativní představení loutkářského souboru Čmukaři.

Přestože je Chotěšov malou obcí se skromným zázemím, vyšla obec i zdejší základní škola organizátorům všemožně vstříc, škola poskytla ubytování a prostor pro dílny i společenský večer, školní jídelna zajistila stravování, místní Osvětová beseda pak sál se zázemím. Také letos došlo na pracovní návštěvy tvůrčích dílen do zdejší barokní perly - místního kláštera. Přehlídku otevřel starosta Chotěšova a ceny na závěrečném ceremoniálu (také ceny obce Chotěšov - publikace a pamětní grafiku) předávala místostarostka obce.

V programu letošního Chotěšovského slunce se objevilo sedm dětských inscenací, jež svými přístupy zajímavě pokryly široké spektrum současných možností dětského divadla.

Soubor **TRN ze ZUŠ v Kynšperku nad Ohří** představil svou pohybově výtvarnou črtu na Ravelovo Bolero - **Zkáza světa**. Šlo o zajímavý nápad pokusit se o drobný tvar mezi baletem a pohybovým divadlem, který by jevištně ilustroval celou hudební skladbu. Bohužel výsledek narazil na limity ve vybavení souboru. Celá kompozice nebyla dramaturgicky vystavěna, nebyly zřetelné příčiny dění na jevišti a ani výtvarné řešení nepřinášelo potřebnou čitelnost a estetickou podnětnost.

Druhé páteční představení, ambiciózní pokus o jevištní převyprávění románu **Alchymista** (P. Coelho) souboru **HOP - HOP ZUŠ Ostrov**, bylo zpočátku komplikováno nutností zabezpečit dokonalejší technické vybavení, světelnou a zvukovou aparaturu, proto představení začalo později. Únava aktérů na výsledném provedení jistě nepřidala. I když je třeba říci, že dětské aktéry vzniklé komplikace zvládli velmi dobře a s nabídnutým tvarem udělali pro publikum maximum. Komplikace s technikou a prostorem odkryly bohužel vratké dramaturgické a režijní základy velké inscenace. Autorka dramatizace velmi objevně zkrátila pro jeviště text na klíčová zastavení cesty hlavního hrdiny (inscenace nabízí téměř celý román), ale převedení do fungujících dialogů a jevištních situací zatím chybělo. Divákům je v obrazech popisována cesta hlavního hrdiny, ale rytmus představení je pouze lineární, jednotlivé výstupy nemají napětí a ve vnímání mohou působit zaměnitelně, i když se odehrávají v různých situacích a na různých místech. Postavy nemají, díky častým filozofujícím replikám, příliš prostoru k jednání a jen někteří protagonisté tak dokáží alespoň někdy vdechnout postavě skutečný život. Celek nemá potřebnou gradaci k ustřední pointě. Pro představitele hlavního hrdiny není lehké vypořádat se hereckými prostředky s hlubokou vnitřní proměnou postav, jež má velmi malý prostor pro skutečné, věku i zkušenosti hereckého představitele adekvátní jevištní situace. Představení se opírá o tradiční HOP - HOPovou scénografii, jež bohužel příliš v orientaci (časové i prostorové) představení nepomohla (také patrně tím, že uvedení na jevišti proměnilo perspektivu diváckého vnímání) stejně tak hudba, sice etnický náležitá, ale divadelně pouze ilustrující. Alchymista byl bezesporu pokusem největší inscenací letošní přehlídky a budeme se s ním jistě v příštím roce na různých přehlídkách potkávat. Pro naplnění úkolů, jež tento tvar před protagonisty staví, bude však nutno ještě vyřešit řadu klíčových problémů.

Proti velkému pátečnímu tvaru nabídli též ostrovští **Smajlíci (ZUŠ Ostrov)**, soubor sbírající první zkušenosti, ve svém převyprávění Havlíčkovy básně **Král Lávra** drobný a přehledný tvar. Skromnými prostředky (živé obrazy, jednoduchá stylizace postav) a v sympaticky kolektivním pojetí prošli Smajlíci Havlíčkův text formou blízkou kramářské písni.

Pravidelný účastník západočeských přehlídek, soubor **František I. ze ZUŠ ve Františkových Lázních** přivezl letos poeticky vystavěnou inscenaci keltské pohádky **O dušičkách**. Inscenace klatovských Křížal je postavená na pro soubor dobře připraveném dramaturgickém základu, je rozdělena do dvou rovin – tetička (aktérka v této roli podává soustředěný a citlivý výkon) retrospektivně čte Katyin deník, současně se děj rozehrává v živých obrazech a krátkých situacích. Středění těchto dvou plánů umožňuje souboru úspěšně pracovat s divadelní zkratkou a gradací děje. Této cestě napomáhá i úsporná scénografie (stůl, židle, lampička) a jednoduché kostýmy. Lektorský sbor ocenil zajímavou a funkční práci se světlem, podporující dva hrací plány. Světlo rozděluje jevištní prostor na dvě části – realitu čtení deníku, nasvícenou lampičkou, a realitu minulých událostí, nasvícenou pohyblivým reflektorem, který sleduje pohyb postav na scéně a umocňuje atmosféru strachu, evokuje pocity člověka zahanženého do kouta. Soubor účinným způsobem pracuje se zkratkou a živým obrazem, symbolizujícím zobrazované násilí a tím posiluje napětí a přesvědčivost výpovědi herců. Inscenace představuje dnes již víceméně tradiční příklad dětského divadla, využívající metod a technik dramatické výchovy, které jsou zde funkčně divadelně užity a dobře slouží zvolenému tématu. Právě střídmost a věcnost, jež inscenace dosahuje napětí a přesvědčivosti a vytváří citlivý a úměrný prostor pro dětské herce. Představení bylo nominováno na národní přehlídku.

Skromným, ale divadelně velmi čistým tvarem bylo i třetí ostrovské představení - monologicky pojatá recitace koláže z textů J. Kašpara **Tulíkráska** (soubor **PidiHOP ZUŠ Ostrov**). Vyprávěčka, recitátorka, herečka, ale také zamilovaná, hubatá, lyrická i navztekaná - to jsou polohy v nichž se divákům představuje hlavní hrdinka. Ta v sobě již má nadhled, který jí umožňuje na drobném prostoru rozehrávat škálu nálad a pocitů pubertální dívky. Podstatnou a divadelně funkční protiváhu dívčí interpretce vytváří živý saxofon (i saxofonista), jež nabízí tušený chlapecký, mužský svět. Vystoupení bez zbytečných okras, s poměrně přesným hereckým výrazem bylo lektory oceněno doporučením do širšího výběru pro národní přehlídku.

V diskusích o představení **Z deníku Kate Collemanové** souboru **Křížaly** z Klatov (**ZUŠ Klatovy**) se často zmiňovala poměrně známá předloha (povídka o svépomocné žákovské pojišťovně R.S.B. příznivci dětského divadla znají z provedení ostrovského HOP-HOPu) a její dramaturgická vhodnost a smysluplnost pro tento věk. Inscenace klatovských Křížal je postavená na pro soubor dobře připraveném dramaturgickém základu, je rozdělena do dvou rovin – tetička (aktérka v této roli podává soustředěný a citlivý výkon) retrospektivně čte Katyin deník, současně se děj rozehrává v živých obrazech a krátkých situacích. Středění těchto dvou plánů umožňuje souboru úspěšně pracovat s divadelní zkratkou a gradací děje. Této cestě napomáhá i úsporná scénografie (stůl, židle, lampička) a jednoduché kostýmy. Lektorský sbor ocenil zajímavou a funkční práci se světlem, podporující dva hrací plány. Světlo rozděluje jevištní prostor na dvě části – realitu čtení deníku, nasvícenou lampičkou, a realitu minulých událostí, nasvícenou pohyblivým reflektorem, který sleduje pohyb postav na scéně a umocňuje atmosféru strachu, evokuje pocity člověka zahanženého do kouta. Soubor účinným způsobem pracuje se zkratkou a živým obrazem, symbolizujícím zobrazované násilí a tím posiluje napětí a přesvědčivost výpovědi herců. Inscenace představuje dnes již víceméně tradiční příklad dětského divadla, využívající metod a technik dramatické výchovy, které jsou zde funkčně divadelně užity a dobře slouží zvolenému tématu. Právě střídmost a věcnost, jež inscenace dosahuje napětí a přesvědčivosti a vytváří citlivý a úměrný prostor pro dětské herce. Představení bylo nominováno na národní přehlídku.

S posledním dětským představením letošního Chotěšovského slunce vystoupily ašské **ŽEŽENY (Gymnázium Aš)**. **Městečko Millwil** je autorský počin, který Žeženy vybudovaly ze společných improvizací. Zacyklený příběh, odehrávající se v rychlém sledu, je ozvláštňován absurdními dějovými zvraty, které jsou posíleny i zcižujícími hereckými výstupy (oživení utopenců). Absurdita a dějová nesourodost první půlky se však ukáže být dobře promyšlenou hrou, která se v druhé půli vysvětlí a získá až metaforický význam (zdánlivě nahodilý popis šachové partie, opakovaný na konci se stává metaforickým popisem děje celého představení). Práce s dějovými informacemi připomíná tak trochu jazyk i atmosféru kultovního seriálu **Městečko Twin Peaks**, což posiluje i detektivní zápletka. Představení zdobí vyrovnané herecké výkony čistě dívčího souboru, které si poradily se širokou škálou postav – maloměstské drbny, ambiciózní politici, policisté, mafiáni – budovaných čistě divadelním způsobem přes gesto, mimiku, stylizaci mluvy a způsob, jakým se v jednoduchých kostýmech pohybují na scéně. Atmosféra amerického maloměsta – obrazu světa – je posílena i zvolenou hudbou. Přínosem inscenace jsou zmíněné herecké výkony, posunující hranice možnosti dětských herců, jednak vznik nového autorského textu s promyšlenou stavbou a osobitým jazykem, nabízející aktuální téma nízkého politikaření a xenofobie.

Chotěšovské slunce letos nabídlo sedm dětských inscenací reprezentujících pestrou podobu cest dětského divadla. Právě ona velmi zajímavá pestrost, která se odrážela v odlišných jevištních a technických požadavcích, ukázala také technické limity současného místa. Proto bude z pozice organizátorů nutno znovu diskutovat, zda lidsky příjemný Chotěšov dokáže být i nadále také divadelně vhodným přístavem pro západočeské dětské divadelníky.

Roman Černík

[ÚSTECKÝ A LIBERECKÝ KRAJ]

Recitace v Ústí nad Labem 12.4. 2003

Krajské přehlídky se zúčastnilo celkem 82 dětí –50 sólových recitátorů: v I. kategorii 13, ve II. kategorii 12, ve III. kategorii 12, ve IV. kategorii 13, soubory byly 4 (32 dětí).

I. kategorie

Celkový dojem z recitátorů v I. kategorii byl výborný. Texty byly živé, adekvátní k věku, výběr textů bez připomínek lektorského sboru. Projev recitátorů byl kultivovaný, bez výslovnostních vad.

II. kategorie

Celková úroveň kategorie byla dobrá, výběr textů většinou odpovídal věku recitátorů i jejich povaze, výrazovým schopnostem. Na druhé straně se v této kategorii objevily slabiny v nedostatečné připravenosti učitelů, kteří s dětmi na textech pracovali. Do celostátního kola postupují Hana Marvanová a Adriana Svobodová.

III. kategorie

Úroveň třetí kategorie byla dobrá, 5 recitátorů vynikalo nad ostatními. Výběr textů byl adekvátní věku a vyspělosti recitátorů. Celková atmosféra byla příjemná, účast rodičů vysoká. Do celostátního kola postupují Jan Vozáb a Jana Bašková.

IV. kategorie

I zde byla úroveň výkonů vysoká a vyrovnaná, pouze dva recitátoři byli slabší. Dramaturgický výběr odpovídal možnostem dětí, je však třeba hlídat délku některých textů (ve třech případech byly neúnosně dlouhé). Účast rodičů byla přínosem, vznikla velice příjemná atmosféra. Do celostátního kola postupují Alena Hendrychová a Petra Nechutná.

Recitační soubory

Celková úroveň recitačních souborů byla daleko slabší. Problémem byl výběr recitovaných textů i jejich interpretace. Učitelé, bohužel, nejsou příliš poučení o práci s recitačním souborem, proto často děti pouze deklamovaly text, který nenabízel výpověď.

Do celostátního kola postupuje soubor ZUŠ Most s Hrubínovou Šípkovou Růženkou. Vybavenost tohoto souboru je na dobré úrovni jak po stránce mluveného slova, tak i z hlediska propojení slova s hudební složkou. Děti dokázaly využít celého prostoru pouze s pomocí jednoduchých rekvizit. Dobrá byla i pohybová stránka. Po celou dobu vystoupení se všichni členové souboru dokázali udržet v roli.

Z poznámek lektorského sboru sestavila E. Venclíková

Recitace v Liberci

Stalo se již dobrou tradicí v Liberci, že místní Dům dětí a mládeže Větrník věnuje pozornost, péči, síly i finanční prostředky (ve spolupráci s dalšími spoluorganizátory) i pořádání přehlídek esteticko-výchovných (bez ohledu na to, je-li jejich označení „áčkové“ nebo „běčkové“). Nejinak tomu bylo i v letošním roce. Proto měly děti Libereckého kraje příležitost setkat se na krajské přehlídce v jednom z libereckých kulturních center – v příjemném klubovém prostředí Experimentálního studia v Lidových sadech. Ze čtyř okresů Libereckého kraje na přehlídku bylo přihlášeno v každé kategorii 8 recitátorů (ovšem ne všichni se zúčastnili) a jejich vystoupení sledovali nejen všichni účastníci přehlídky, ale i jedna porota (lektorský sbor) pro všechny kategorie. Porota byla pětičlenná a pracovala v tomto složení: Libuše Hájková (učitelka LDO ZUŠ Liberec), Milena Hercíková (učitelka LDO ZUŠ Liberec), Eliška Herdová (učitelka LDO ZUŠ Frýdlant v Čechách), Lukáš Horáček (toho času na náhradní vojenské službě v Červeném kříži) a Hana Mocková (učitelka LDO ZUŠ Semily).

Úroveň recitátorů a jejich přednesů byla kolísavá a navzdory tomu, že se jednalo o krajskou přehlídku, objevily se i přednesy poznamenané základními nedostatky (počínaje dramaturgií, přes nedostatečnou kulturu projevu a konče, nikoliv ojediněle se objevujícím mechanickým odříkáním textu či vnějšími ozdobami).

Krajská přehlídka se uskutečnila v sobotu 26. dubna 2003 za krásného počasí, jehož recitátoři využili nejen k odpočinku v přilehlé zahradě, ale i k úvodnímu naladění a rozmluvení, které vedli členové poroty – Libuše Hájková a Lukáš Horáček.

Závěrečný rozborový seminář, který proběhl formou diskuse v přátelské atmosféře, sledovali recitátoři a jejich dospělí průvodci aktivně a soustředěně.

Eliška Herdová

Divadla v Liberci

Kromě okresní se v letošním roce konala v Liberci i krajská přehlídka DS, obě pod patronací libereckého DDM Větrník. Přehlídky se lišily místem konání (okresní v sále Krátkého a úderného divadla, krajská v sále Malého divadla), počtem účinkujících souborů (okresní tři soubory, z toho jeden se třemi představeními; krajská osm souborů), složením poroty (okresní: Jana Vobrbová, Azalka Horáčková, Jiří Koutný; krajská: Eliška Herdová, Hana Mocková, Milena Šajdková, Azalka Horáčková, Miloslav Sůva) a pochopitelně termínem konání (okresní 25. března, krajská 6. dubna). Potud rozdily.

Obě přehlídky měly též společné rysy:

Kladem obou byla dobrá organizační příprava i hladký průběh.

Druhým společným rysem, který v markantnější podobě vyplul na povrch bohužel na přehlídce krajské, totiž poměrně nízká (v některých případech až velmi nízká) úroveň dosti značného počtu inscenací, a to nejen v jedné ze složek, ale v celkovém vyznění. Evidentně je to způsobeno nikoli materiální chudobou podmínek, v nichž soubory pracují, ba ve většině případů ani nezkušeností začínajících vedoucích, nýbrž prostě špatným pedagogickým (včetně výchovy estetické) vedením. Mohu dokonce prohlásit (za sebe určitě – a pokud si vzpomínám na své spolupracovníky z krajské poroty, byli často v tomtéž rozpoložení mysli), že jsem byla po některých inscenacích plna údivu, že někdo má tolik sebevědomí, nekritičnosti (někdy bych neváhala říci i drzosti) a s úrovní právě viděného si troufá jít na krajskou přehlídku. Jinými slovy by se též dalo říci: Jaká asi byla úroveň okresních přehlídek, když postoupily právě tyto soubory? A nebo: Na základě jakých kritérií byly soubory poslány do vyššího kola?

Vše by ještě bylo v pořádku, pokud bychom se na soubory, jejich inscenace a jejich vedoucí mohli podívat takto: Krajská přehlídka je příležitostí k setkání, k výměně zkušeností, příležitostí nejen k účinkování pro soubor, ale rovněž příležitostí pro vzdělávání vedoucích. Dejme tedy souborům a jejich vedoucím tuto příležitost k růstu (ačkoli inscenace ještě krajské úrovně, v některých případech ale ani okresní, nedosahují), možnost vidět jejich práci jinými očima a možnost diskuse nad „předvedeným“ výsledkem. Jistěže na okresní i krajské přehlídce tato příležitost byla, neboť seminář pro vedoucí souborů byl jedním z bodů programu přehlídky. Leč nastala klasická situace: Na krajské přehlídce této příležitosti kromě vedoucích souborů, které byly přehlídce navrženy k postupu (ať už přímému nebo do širšího výběru), využily pouze další dva soubory (shodou okolností s méně problematickými vystoupeními). Mohu se na tomto místě jistě zamyslet nad tím, nepomohla-li by účasti vedoucích na semináři organizační změna – totiž nejprve uskutečnit seminář a pak teprve vyhlásit výsledky, jak se to na některých krajských přehlídkách praktikuje. Ano, jistě bychom tak možná donutili vedoucí setrvat na místě a možná i na seminář přijít. Nicméně mě stejně udivuje a zaráží, že vedoucímu stačí, že nepostoupil a nezajímá ho proč, nezajímá ho, jaká byla

kritéria hodnocení, nezajímá ho, zda a co může do budoucna udělat jinak, možná i lépe, zda se podařilo sdělit, co se sdělit chtělo, atd. atd. – prostě soubor odehraje a když nedostane „medaili“, odjede jako zhrzená milenka. (Osobní glosa: Udivuje mne to o to více, že mám již též za sebou zkušenost z obou stran – tedy že vím, jaké to je být v roli porotce i v roli vedoucího souboru účastnického se přehlídky – a zdá se mi, že nezajímá se, je nepatřičné a neprofesionální. A jestliže už někdo pracuje s dětmi, je – nebo by měl být – profesionál, ať už pracuje kdekoli.)

Krajské přehlídky se zúčastnilo osm souborů s následujícími představeními:

- * Divadelní soubor ZUŠ Železný Brod Popelka – Helena Erbanová (členka souboru-14let)
- * DdDd ZUŠ Děčín Mause musika – dle L.M.Pařízka zdram. Jana Štrbová
- * Kamarádi My Dva na SCÉNU – Miloš Kratochvíl a Milena Hercíková
- * PiHa – DDM Větrník Byla jednou jedna parta - pásma dle knihy „Na Vyrstkově“- A.Schmidtová, M.Kšajtová
- * KABAKRIKI Turnov Lidožroutské pohádky – Fr. Hrubín, R.Zemenová
- * ZUŠ Turnov Pštros – J. Prévert, Iva Toušová
- * Příležitostný soubor žáků 6.A Jablonec n/N. Z Kytice – K.J.Erben
- * Loutkářský soubor Na židli Hadřfous – P.Záruba

A výsledky?

K přímému postupu na národní přehlídku do Trutnova byl doporučen z liberecké krajské DDS soubor **DdDd ZUŠ Děčín** s inscenací **Mause musika** (dle L.M.Pařízka zdramatizovala Jana Štrbová), jednoznačně převyšující svou úroveň všechny ostatní zúčastněné; do širšího výběru pak turnovský soubor **KABAKRIKI** s loutkovým představením **Lidožroutské pohádky** (podle Františka Hrubína upravila Romana Zemenová) a loutkářský soubor **Na židli** (rovněž z Turnova, vedoucí Petr Záruba) s hříčkou **Hadřfous**.

Douška: Ty dva výše zmíněné soubory (PiHa DDM Větrník a My dva na scénu), které aniž byly doporučeny k postupu do vyššího kola, na seminář přišly, jsou shodou okolností soubory liberecké; měla jsem tedy již příležitost vidět víckrát výsledky jejich práce (týká se zvláště souboru PiHa, který existuje déle) a mohu zodpovědně prohlásit, že vývoj a pokrok k lepšímu je zde patrný (ačkoliv na okresní přehlídce vyzněla obě vystoupení poněkud lépe než na přehlídce krajské).

Eliška Herdová

[KRÁLOVĚHRADECKÝ A PARDUBICKÝ KRAJ]

24., 25., 28. a 29. dubna, Divadlo Jesličky v Hradci Králové

Porotci: Jana Portyková, Klára Jedličková, Dominika Špalková, Ema Zámečnicková, Kateřina Klimešová, Jiřina Lhotská, Martina Nováková, Tomáš Komárek

I.kategorie - Počet soutěžících: 17

II.kategorie - Počet soutěžících: 20

Postupující do národní přehlídky:

Anežka Bauerová (HK)

Lenka Shánělová (HK)

III.kategorie - Počet soutěžících: 14

Postupující do národní přehlídky:

Přemysl Ježek (HK)

Michaela Lučická (HK)

Ondřej Macl (HK)

IV.kategorie - Počet soutěžících: 13

Postupující do národní přehlídky:

Josefína Matyášová (HK)

Letos poprvé se královéhradecké krajské kolo konalo bez Pardubicka, Svitavska, Chrudimska a Ústeckoorlicka. Proto organizátoři při vyhlašování umožnili porotám z okresních kol poslat „výše“ více dětí než dvě (až 4), takže krajské kolo nezaznamenalo prudký početní výkyv směrem dolů, přičemž se kupodivu ani kvalitativní úroveň příliš nesnížila (až na IV.kategorii). Dětských recitátorů bylo „tak akorát“ pro vytvoření atmosféry přátelského vzájemného respektování. K tomu jako vždy nejvíce pomohlo ranní seznamování a rozmlouvání (výborně s dětmi pracovaly absolventka DAMU KVD Dominika Špalková a studentka DAMU KVD Klára Jedličková, v I. kategorii pak celá porota – obě zmiňovaná děvčata a Jana Portyková). Ale nejen při ranním „rozcvičování“, ale po celý den a všichni jsme se snažili (například uspořádáním komorního prostoru pro menší děti), aby dětem bylo v Jesličkách dobře a největší odměnou nám byly spokojené tváře dětí i jejich doprovodu. Bohužel, většinou ho netvořili ti, kteří děti do soutěže připravovali, což se projevilo v závěrečných seminářích. Vždy se sešla skupinka nadšených a vnímavých diskutérů, leč chyběli právě ti, kteří by některé rady a výtky měli slyšet nejvíce.

Mimochodem vysokou a vyrovnanou úroveň recitačních výkonů zaznamenala porota, jejíž složení by nám mohl leckdo závidět, ve III.kategorii, kdy bylo nutno na zoufalé prosby lektorů volat „ústředí“ a prosit o možnost vyslat do národního kola 3 děti. O to větší bylo zklamání v kategorii IV., kdy nebylo možné vybrat recitátora národní úrovně. Několik šikovných recitátorů bylo možné vytipovat, ale jejich projev byl buď příliš viditelně zmanipulovaný pedagogem, nebo nevystavěný a osobnostně nesdělený. Proto se porota rozhodla pro řešení „mezi slepými jednooký králem“ a dát na výrazné osobitou výpověď nezkušené recitátorky, byť prostřednictvím ne zcela vhodného textu.

Zapsala a vše zhodnotila Ema Zámečnicková

Malá zpráva o regionální soutěži dětských recitátorů v Pardubicích

Ve staré terminologii Krajská recitační soutěž dětí. Konala se v Pardubicích poprvé v domě hudby na Sukově třídě, protože tam má pronajaty své skromné prostory organizátor akce. Čtyři soutěžní kategorie - čtyři dny. Vše jemnou rukou dirigovala a vyladovala zástupkyň organizátora Hana Cihlová.

Soutěžní den každé kategorie byl rozdělen do tří fází: První - ladičky, honičky, seznamovačky, hejbačky; jinak řečeno Seznamovací, rozehřívací, soustředovací a uvolňovací aktivity dětí před soutěží. Vedla je tehdy ještě studentka, dnes úspěšná absolventka katedry výchovné dramatiky DAMU Radka Málková, ta byla i členkou poroty.

Druhá - vlastní soutěž před porotou, rodiči, pedagogickým a jiným doprovodem.

Třetí - rozborový seminář poroty; jinak řečeno povídání s dětmi o jejich výkonech. Ty byly překvapivě vyrovnané, soustředěné, kvalitní. Výběr textů náročný. Jako členka poroty musím říci, že se již teď těším na příští ročník.

Nina Martínková

Dětská scéna: Divadlo Jesličky v Hradci Králové, 11. – 13. dubna 2003

Počet představení: 20

Počet účastníků: cca 190

Lektorský sbor: Blanka Šefrnová, Jaroslav Dejl, Alexandr Gregar

Na Dětskou scénu nominoval:

ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou, ved. Romana Hlubučková

kolektiv: **Dokud nás čápi nerozdělí**

do širšího výběru doporučil:

ZUŠ Na Střežině Hradec Králové – skupina Emy Zámečnickové

J. Š. Kubín: **Čertova nevěsta**

Horní-Dolní, dramatický kroužek ZŠ Sloupnice, ved. Eva Sychrová

K.H.Borovský: **Jak to chodí na tom světě**

M Černík: **Malé pohádky**

Tak co? ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou, ved. Romana Hlubučková

Bydélko, ZUŠ Nový Bydžov, ved. Vladimír Beňo

D. Hevier: **Poškoláci**

Porota – lektorský sbor, jak kdo si přeje, ale v podstatě trojice lidí, kteří s dětským divadlem mají tolikaletou zkušenost osobní, a nejen z pozice hodnotícího kritika, ale, a to především vlastní pedagogickou i divadelní zkušeností, se v této sestavě schází již několik let. To, že se většinou její výběr na celostátní Dětskou scénu ujme, svědčí jednak o vynikající potenci souborů z královéhradecka, ale také o kontinuální sledování vývoje této disciplíny. Letos sice nebyla zeň až tak přesvědčivá, ovšem ani jediný vystupující soubor nebyl z rodu divadla „ze stupínku“ a jen málo maloune z nich by bylo úspěšnějších spíše na domácí školní akademii, než při krajské přehlídce „tvůrčích a pedagogických nápadů“. A konečně - dvacet představení ve třech dnech a sto devadesát účinkujících také něco vyjadřuje. O některých z nich se zmíníme podrobněji:

Divadelní soubor ZŠ Krouna, vedoucí Roman Tlapák, předvedl hříčku o **O Smolíčkovi ... nebo tak nějak**. A je to právě ten typický školní soubor, který plní poslání zábavy pro spolužáky, nekouká po vyšších uměleckých či divadelních hodnotách, představení je kompilátem mnoha pohádek, pohádkových námětů a postav, spíše tedy pásmem výstupů, ve kterých děti mohou ukázat, co se kde naučily /např. v aerobiku/. Bohužel někdy méně je více. A celé představení pak působí, jak je uvedeno v názvu – „... nebo tak nějak.“

Představení nejstarší skupiny **ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou** (kolektiv „Cirkus“) s názvem **Tak co?** se láme na dvě nesourodé části. První je improvizací na klaunské cirkusové téma, přiznáváním neuměním, nadsázkou, s humorem jsou provedena cirkusová čísla /myš, točící talíře, žonglér, provazochodkyně, aj/. Pracuje se s různými loutkami, tu s větším či menším nápadem. Vše působí dobře a divák se těší na další příběh. Ale když nápady došly, nasadila se pohádka O třech prasátkách a bohužel se dále nehledal příběh v rámci cirkusu. Pohádka z úplně jiné komedie, sic také půvabná, ale mohla být samostatným představením, s první částí se minula. Škoda. Mladí herci mají předpoklady a schopnosti realizovat obě části jako samostatná představení, a zaděláno na to už mají.

Dům u pěti set básníků Aloise Mikulky znají určitě všichni znalci dětské literatury. Soubor **Uzel ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou** v pohádce o proměně vojáků na básníky a malíře používá podobný princip jaký známe v muzikálu *Kdyby tisíc klarinetů*. Výtvarně je zajímavým nápadem použití novinového papíru pro tvorbu dekorace a loutek. Ale forma představení stále víc a více komplikuje život malým hercům. Loutky z válců někdy vadí dětem při hře, scéna je svazuje, proto vážně temporytmus představení. Ale přesto se jedná o inscenaci, na níž se dá dále pracovat a rozvíjet schopnosti dětí.

Recitační soubor dívek z **Gymnázia v Hostinném**, vedoucí Pavla Veškrnová, si vybral velmi populární text – texty o vzdoru puberťaček proti všemu a všem, zvláště rodičům (Jan Kašpar: **Tulíkráska**). Děvčata sice, vzhledem ke svým jevištním zkušenostem nehledají nějaké umělecké povýšení textu, což je i v rámci této intimní a pocitové poezie pochopitelné. Ale dívky bohužel ani vnitřně nenaplňují témata svými motivacemi, čas plyne a vše je takové nijaké. Kde je ten vzdor, kde je revolta, výkřik? Kde je to souzení, hledání...

Z básniček Ivana Blatného sestavené pásmo **Byl jednou jeden (ZUŠ Na Střežině)**, pedag. Klára Jedličková) zatím nepřestoupilo hranice školní etudy. Pedagožka s dětmi hledá pohybový rámec pro verš, děti se sice v tomto rámci „chovají“, ale méně jednájí. Slibný začátek, v němž dva kluci rozehrávají „situaci“ rychle skončí a dál už sledujeme jaksi příliš přibližné improvizace...

A ze stejné dílny je **Hlupák Macek** (opět **ZUŠ Na Střežině**, pedag. Klára Jedličková). Zatím tápání v tématu, ani děti zatím nedosáhly elementárních dovedností a komunikace jednáním postrádá řád.

Myšáci z DDM Bájo Česká Skalice, ved. Pavla Knápková zahrála pohádku **O moudrém zlatníkovi** – „bířmovací šatečky“ a „živý playback“, další z rodu tzv. školního představení, jehož princip spočívá v napodobování inscenačních postupů a prostředků divadla dospělých. Šikovně děti se snaží naplnit koncept režie a pohybovat se jak bylo sevíčeno, neudělat chybu.

Pro inscenaci, která by refletovala komplikovaný svět mladých dívek – tápání ve světě nejistot, vzájemných vztahů, romantických představ a krutých skutečností, si soubor **DK ZŠ Horní Maršov**, ved. Kateřina Klimešová, vybral nadmíru komplikovanou předlohu spisovatelky Penelopy Farmer **Karolína nebo Klára**. Literární předloha vyžaduje pohyb v prostoru i čase, pracuje s prolínáním postav, s vnitřní výpovědí i s reálnou situací. Vedoucí souboru dramatičticky navíc zkomplikovala i zmožování jednotlivých postav. A tak přesto, že jde o práci divadelně do jisté míry poučenou – štronza, stylizovaný pohyb, práce se světlem, se zvukem a rekvizitou – celek je nepřehledný. Nebýt téměř detektivního rozuzlení (dopis vše vyřeší), tápali bychom nejen v příběhu, ale i v jeho významech.

Školní etudka **ZŠ Náchod**, pedag. Ondřej Tyč, **scéna z Moliérova Lakomce** má smysl jen informativní – že totiž Molière napsal tuto hru a že je to monolog a kousek dialogu. Etuda posloužila k seznámení s autorem v rámci výuky literatury, ale představiteli Lakomce se zapomnělo říct, když už nic jiného, jak se chová a jaké vlastnosti má člověk, který má strach o peníze...

Díváky i porotu mile překvapila **Perníková chaloupka DDS J.K.Tyla Nová Paka**, ved. Eva Kaprálová. Představení bylo zajímavé, výtvarně bohaté, založené na obrazu, světle, hudbě a pohybu. Zvukový plán obsažený v melodii, kterou bez oddechu hraje klavír, i slovní projev má podobu melodramatu. Bez kontrastnějšího rytmického odlišení působí na chvíli stereotypně, i jednání dětí by mohlo být přirozenější - představitel Jeníčka a Mařenky občas zapomínají na vzájemný vztah a situaci. Forma expresivního hororu je pěkná, hraje se ale až na hranici sdělnosti a ježibaby poněkud nehygienicky křičí...

Provokující, expresivní verše dekadentního Karla Hlaváčka uvedli pod názvem **Těm jen... a tehdy....** svěřenci dr. Jana Dvořáka ze **ZUŠ Na Střežině v Hradci Králové**. Představení má atmosféru, světo shora i kontra, pod ním tři minimalisticky se pohybující recitátoři, vzađu bílá dívka, vpředu básník hrající na violu, jednání stylizované. „Krásný obraz“ temného a teskného dusna před bouří, v noci kdy se nejde spát, se sice neokoukal, ale z veršů jsme slyšeli sotva třetinu. Tak katastrofální srozumitelnost veršů, jejíž jedinou příčinou je špatná jevištní mluva s Hlaváčkem prostě dohromady nejde.

Verichovo **Fimfárum** je pohádka, kde se toho hodně děje. Proto se zřejmě na přehlídce objevila hned dvakrát. Obě skupiny původní text upravovaly, ale lépe se dařilo skupině z **Heřmanova Městce**. Jejich inscenace se sice mohla zdát tradičnější a vycházející z ochotnického divadla, měla však jednoduše fungující scénografii, pro hru zkratkou, hrací prostory jasně vymezené. Na druhé straně však málo zkušeným dětem rytmus hry i řeči letěl, ať se dělo co se dělo. Škoda, že nedokázaly přesvědčivěji jednat a pečlivěji dohrávat to, co začaly.

Inscenace **Fimfára z Broumova** se tvářila moderněji, a jako více nad věci - ragtime na piano, scéna s barevnými krabicemi, příběh uzavřený do připsaného rámce. Ale bylo toho na jinak velmi nebojácné děti nějak moc – z toho velký barevný zmatek. Všichni naráz něco dělají, přestavují a vytvářejí

pro hru často málo čitelné prostory. Divadlo je taky pořádek...

Také v **Žofce** si děti z **Broumova** na začátku odbudou svůj rámeček – „tak na cosi budeme hrát?, házet už nás nebaví...“ - a pak rozehrávají Macourkovu skoro detektivní komedii. Děti jsou svižně, uvolněně, hrají s jistými ambicemi. Ale už by se mohly pustit do něčeho, co je zajímavé a říkat to, co opravdu říct chtějí. Hra o Žofce a jejím nápadníkově, o komunálním životě v ZOO a stále spícím leopardovi, není pro ně to ořečové. Děti pak nejsou nad věcí a humor se nedostáváje. Scény probíhají překotně a nakonec nejtípnější působí leopard, většinou visící a spící v oponě. Obrovská a pokreslená opona je pěkná a vtipná, že její využití je pouze prvoplánové, tahle opona má na víc!

V **Heřmanově Městci** pánů kluků moc nemají, ale zato mají zapáleného představitele hlavní role - pro **Robina Hooda** by ze sebe určitě vydal vše. Jinak zůstaly jen útržky scén, byly zorganizovány přehledně a děti své úkoly splnily.

A konečně se dostáváme k představením, která byla doporučena na celostátní přehlídce – nejprve **Čertova nevěsta** od J. Š. Kubína - další představení z tvůrčí dílny Emy Zámečnickové **ZUŠ Na Střežině Hradec Králové**. Tentokrát jde o vlastní dramatizaci klasické pohádky - tři dívky a jeden kluk, všichni vybaveni pohybově, mluvně, schopní improvizace a nadsázky. Náznaková scéna (přes tři židle přehozeny závěsy – bílý ve stavení, rudý - makové pole, černý – peklo). Děvčata hrají nejen sestry, ale i otce a matku, kluk nejen čerta, ale celé davy čertů, které představuje tamburína, postavy sester jsou z vařeček, tátu a mámu stačí naznačit. Výborné gagy, někdy však zaskřípe temporytmus.

Paní učitelka Eva Sychrová se svým Dramatickým kroužkem (Horní-Dolní) na **ZŠ Sloupnice** už po léta vykazuje obdivuhodnou práci v tom, jak systematicky jde za svým cílem – kultivovat děti, rozvíjet v nich cit, vnímavost, múzičnost a lásku k dobru. Tentokrát si vybrala Borovského Křest svatého Vladimíra a inscenaci nazvala **Jak to chodí na tom světě**. Na scéně kultivovaný sbor a sólové party, písničky, jasně vymezený hrací prostor, kultivovaná řeč. Chór je oblečen do stylizovaného bílého obleku doplněného bílými šátky. Ale - jakoby se Borovského text, který je břitkou satirou, bránil poetické formě představení, jakoby se střet mužský a ženský přístup k danému tématu. Ne, že by to nebylo zajímavé, že by představení nemělo vysokou uměleckou úroveň, ale břitký Borovský prostě nefunguje s křehkým světem přírodní poezie...V každém případě je však obrovská, krásná a nesmírně záslužná práce - nejen v poměrech základní školy. Díky paní Sychrová.

Nejmladší skupina vedoucí a režisérky Romany Hlubučkové z **Chlumce nad Cidlinou** stvořila pásmo z **Malých pohádek** Michala Černíka a navlékla je na nit jako korálky drobných představeníček. Každé má svoji expozici, vrchol a pointu. Devět dětí, i poměrně malých, většinou velice dobře cítí atmosféru, humor, dobře pracují s rekvizitou i loutkou. Milé, vtipné, a jak jsou schopnosti a dovednosti dětí různé, tak je různá i úroveň jednotlivých pohádek, to ale nic neubírá na síle výpovědi – zvláště v pohádce o mouše, nakousnutých jablíčkách a dalších.

Poslední doporučení získali **Poškoláci** ze **ZUŠ Nový Bydžov**, pedagog Vladimír Beňo - sympatické představení začínajícího souboru, vycházející z činoherních situací parodujících školní prostředí. Představení se smyslem pro hrovou improvizaci, spontánní, kontaktní, humorné. Děti sic občas drnčí a mluví překotně, ale dobře komunikují, „slyší se“. Příjemně a srozumitelně nastudované písničky, slušná režie.

A konečně – nominace na Dětskou scénu do Trutnova - **Dokud nás čápi nerozdělí** souboru **Tak co?! ZUŠ Chlumec nad Cidlinou** vedoucí a režisérky Romany Hlubučkové. Krátké příběhy zajíců, žabek, myšky, veverky, prasátka, šneka, vrány, berušky hrané maňásky a zástupnými předměty. Využili v něm textů J. Dědečka, D. Charmse a vlastních výstupů a textů členů souboru. Hravá, veselá inscenace, která veršiky a taky děním „kolem nich“ chce pobavit upřímným a inteligentním loutkářstvím. Inscenace nás dobře vede, takže odpustíme i někdy zahozenou pointu, nebo neobratnost v režii. Humor, který mladí herci z Chlumce sdílejí, není na nic naroubovaný, je jejich a vytvářejí ho od prvního vstupu na jeviště. Autoři inscenace se sice nedotkli hvězd, ale dosáhli sympatií poroty i publika a díky své bezprostřednosti a dobrým loutkářským výkonům herců získali jedinou nominaci na Dětskou scénu v Trutnově, kde určitě potěší publikum z celé republiky.

Alexandr Gregar

[KRAJ VYSOČINA]

Recitátoři

Krajská přehlídka dětských recitátorů kraje Vysočina proběhla v Třebíči 3. dubna 2003, a to tradičně v KC Pasáz. Přestože byl hlavní organizátor Jaroslav Dejl odvolán na schůzi do Prahy, přehlídka proběhla v příjemné a důstojné atmosféře pod vedením pracovníků DDM a KC. Vystoupení mladších a starších kategorií probíhala jako vždy paralelně ve dvou různých prostorech a s dvěma různými porotami. U I. a II. kategorie to byli Jaroslav Provazník, Zuzana Nohová a Petra Žabková, u III. a IV. kategorie Jakub Hulák, Radka Blatná a Igor Dostálek.

V obou mladších kategoriích se prosadili jako nejzajímavější recitátoři děti z okresů Žďár nad Sázavou a Havlíčkův Brod. Texty, které si vybrali (Hana Doskočilová: Oříšek, Emanuel Frynta: Ančičky, Olga Hejná: Potrhlá růže, Josef Hanzlík: Jahoda a Lahoda), jim umožňovaly přirozený projev a interpretaci odpovídající jejich věku, zkušenostem a dovednostem. Vedle Anny Hroudové ze Žďárska s neokázalým, ale přesvědčivým přednesem Fryntových Ančiček byl k postupu na celostátní dílnu doporučen ještě Ondřej Růžička z okresu Pelhřimov, který se s vervou pustil do vyprávění Miloše Kratochvíla Brejle. Na jeho přednesu bylo příjemné především to, že vycítil podstatu textu a dokázal si pohrát s komickou situací, i když by jeho projevu pomohla trochu větší lehkost a nadhled.

Deset přednášečů z 1. kategorie a devět přednášečů z 2. kategorie recitovalo v příjemném prostředí malého sálu v novém traktu Kulturního domu (na rozdíl od starších recitátorů, kteří jsou už tradičně "odsouzeni" stoupat si na obrovské, nehostinné jeviště velkého sálu-kina). Vzhledem k malému počtu okresů v kraji Vysočina by stálo za úvahu pokusit se v příštích letech proměnit soutěž v opravdickou přehlídku, respektive dílnu podle zkušeností královehradeckých nebo pražských kolegů. Mám na mysli to, že by akce, a především recitátorům pomohlo, kdyby děti nepřijely jen kvůli přednesům, ale zažily by také alespoň krátké tvůrčí dílny, při nichž by se mohly vzájemně seznámit a soustředit, dřív než půjdou "na plac". Možná že by ve stejném čase mohly probíhat semináře s učiteli a vedoucími, např. o kritériích hodnocení dětského přednesu, o jeho smyslu a metodice.

Všichni recitátoři III. kategorie si jako první text vybrali prózu (!). Možná, že se dětem zdá snazší vyprávět příběh než se potýkat s mnoha úskalími, která skýtá verš. Jejich výkony ale bohužel prozradily, že řadě z nich zatím chybějí základní dovednosti, nebo snad spíše důslednější odborné pedagogické vedení na cestě od výběru textu přes jeho detailní pochopení až k osobitě interpretaci. Většině recitátorů chybělo vědomí celku, texty byly rozdrobeny na řetěz jednotlivostí zatížených neadekvátním důrazem. Uchopení prózy bylo v mnoha případech prvoplánové, poznamenané povrchní stylizací přímých řečí a „dětskými“ zpěvavými intonacemi. Častým důsledkem byl pak výrazný, byť nechtěný odklon od poetiky autora (I. M. Jirous: Pohádka pro Františku, J. Trmka: Zahrada, K. Čapek: Pudlenka). Už svým prvním textem o svých přednášečských kvalitách naopak jasně přesvědčila Vendula Přihodová z Tasova s Leacockovým textem Kouzelníkova pomsta, postaveným na přesně vystižených intonacích přímých řečí postavy kouzelníka.

Ve IV. kategorii se naproti tomu sešla řada recitátorů až neobvykle vyspělých a osobitých, schopných sdělovat svůj postoj k textu. Vybrat ze silné sestavy dva postupující bylo téměř nemožné. Nakonec porota alespoň využila jediného postupu v kategorii třetí a rozhodla se ze IV. kategorie poslat na Celostátní přehlídku recitátory tři. Zkušenou a suverénní Peritu Budilovou z Ledče nad Sázavou, která zaujala zvláště přednesem svého prvního, byť literárně nepřilíhajícího textu Z. Jokla V péči naší třídní, jakoby „od přírody“ nadaného vypravěče Jakuba Ahmadiého z Třebíče (K. Poláček: Bylo nás pět, E. Michorová: Prokletá zahrada) a zcela ojedinělého a mimořádně technicky vybaveného Jana Roseckého ze Žďáru nad Sázavou, který ovšem ve své důmyslné hře se slovy a diváky až nebezpečně balancuje na hraně jisté vumělkovanosti a křečovitosti projevu.

Čestným uznáním byly oceněny i další velmi zajímavé a vyspělé výkony Andrey Němcové (D. Charms: Pět boulí), Milana Hanáka (D.

Fischerová: Prokletá rupie) a Pavly Fučíkové (J. Pelc: Zavoláš domů).

Na závěr dlužno připomenout něco, co je pro porotce několika posledních ročníků třebičské krajské přehlídky nepřehlédnutelné – totiž jak velkou zásluhu na její stabilně vysoké úrovni, zvláště v nejstarší kategorii, mají dvě neúnavně hledající a experimentující pedagogické osobnosti: Jana Křenková ze ZUŠ ve Žďáru nad Sázavou a Ivona Čermáková ze ZUŠ v Novém Městě na Moravě.

Jakub Hulák a Jaroslav Provozník (I. a II. kategorie)

Třebíč hostila podruhé dětské soubory z kraje Vysočina

Když jsme coby lektorský sbor (Jakub Hulák, Igor Dostálek, Jaroslav Provozník a tajemník Jaroslav Dejl) rekapitulovali v závěru třebičskou krajskou přehlídku, navrhli jsme ze sedmi inscenací programové radě Dětské scény k přímému postupu sice jen jeden soubor a dalším dvěma inscenacím jsme udělili "jen" čestná uznání. A přesto jsme se shodli na tom, že bilance této přehlídky, která se podruhé konala jako přehlídka kraje Vysočina, byla více než příznivá. Přímým postupem na celostátní přehlídku byla oceněna práce dnes už zkušené učitelky **LDO ZUŠ z Nového Města na Moravě** Ivony Čermákové za osobitou, nevyzkoušenou cestu k experimentální poezii, kterou podnikla spolu s celým svým kolektivem. (Na inscenaci bylo jednoznačně vidět, že jde o kolektivní hledání v pravém smyslu toho slova.) Obě inscenace, které jsme se rozhodli ocenit - byl jen čestným uznáním bez postupu na DS (**ZŠ Benešova z Třebíče**, ved. Zdena Marečková, a druhá skupina z **LDO ZUŠ Nové Město na Moravě**, tentokrát pod vedením Kláry Dvořákové), nabídky solidní, nápaditou a děti obohacující divadelní práci. Příjemné bylo také neokázalé vystoupení nejmenších školáků z třebičského dětského souboru Kohoutek ze ZŠ Na kopečku. A přirozený cit pro divadelní práci s dětmi projevily také vedoucí DS z Přibyslavi paní Musilová a paní Čejková. A tak pouze o dvou představeních třebičské přehlídky je možné říci, že to byly omyly jak z hlediska dramaturgického, tak především z hlediska metodiky práce s dětmi.

Několik slov k jednotlivým představením:

Textovým východiskem invenční inscenace **Experiment DDS LDO ZUŠ Nové Město na Moravě** (ved. **Ivona Čermáková**) je klasický soubor české experimentální poezie Vrh kostek. Nabídnutý tvar je výsledkem kolektivního prozkoumávání tohoto typu literární tvorby, který se zpravidla už ze své podstaty vzpírá divadelnímu zpracování. O to více je třeba ocenit, že novoměstskému souboru se většinou podařilo najít princip jak tyto texty rozšířit na jevišti tak, aby nešlo o popisnou ilustraci. Nejpřesvědčivější je soubor tam, kde se mu v textech a pod texty daří nacházet situace a z nich pak v drobných rozehrávkách, opřených o přesnou konkrétní představu, vytvářet střípky dramatu. Méně působivá jsou ta čísla, v nichž se spokojí jen s volnou ilustrací. Většinou se divák nechá rád strhnout proudem nápaditých obrazů, rytmizovaných a výrazně stylizovaných pohybových akcí, v nichž hráči odkrývají a rozehrávají principy této hravé poezie.

Další inscenací, která do Třebíče přijela z **novoměstské ZUŠ**, byl **Faethón**, připravený mladší skupinou, kterou vede **Klára Dvořáková**. Inscenace je plná pěkných divadelních nápadů: dobře je řešená scéna, tvořená dvěma různě vysokými paravány, které umožňují různé úrovně hraní, šikovná je volba loutky pro člověka (na rozdíl od bohů, kteří jsou hráni živě), zdařilá je úvodní situace - schůze bohů na Olympu, na níž se řeší problém stvoření člověka... Také text (dialogy i vyprávěčský part) zatím divadelně méně zkušeným dětem umožňuje vcelku přirozené jednání. Na druhou stranu je však inscenace poznamenána řadou nejasností nebo neobratností (řešení slunečního vozu, v některých momentech nedomyšlená mizanscéna, např. v dialogu Hélios - Faethón, nejasný důvod, proč se Zeus v závěru najednou stává vyprávěčem atp.), děti jsou někdy poněkud vlažné, méně přesvědčivé naplňují situace a celkově nemá představení prozatím jasný temporytmus. Celkově je tu však vidět dobře rozjetá dramatickovýchovná práce s probouzející se divadelní invencí.

Třebíčská Základní škola Benešova je v dětském divadle a v dramatické výchově vůbec známá "firma". Ředitelem je tam jeden z klasiků dětského divadla a dětského přednesu Jaroslav Dejl (bez něhož by mimochodem třebičská přehlídka nebyla taková, jaká je, a kdoví, byla-li by dnes vůbec...) a také tady učí další zkušená vedoucí dětských souborů Zuzana Novohá, jejíž inscenace známe i z celostátních přehlídek Dětská scéna. **Zdena Marečková** je další pedagog, který se na této škole věnuje dramatické výchově. Na třebičské přehlídce vystoupila její skupinka s jednoakou, ale vkusně rozehranou veršovanou groteskou **Jak vrána chtěla zpívat v opeře**. Volba textu vycházela šťastně ze složení minisouborku (tři děvčata - vrány, jeden chlapec - drozd-ředitel opery) a stavěla na dialogu, který děti většinou živě a s nadhledem interpretovaly. Ocenit je třeba i to, že celé vystoupení bylo komponováno jako vtipná a nápaditá hudební skladba.

Také další třebičský soubor, tentokrát nejmenší děti ze **souboru Kohoutek** (ved. **Lenka Kohoutová**), si zvolil dobře textovou předlohu. Vedoucí souboru sáhla po jednoduchém pásmu **Hrajeme si s říkadly**, které z veršů Františka Kábeleho sestavila před lety pro jeden ze svých nejmladších souborů Hana Budinská. To nejdůležitější, co se na těchto textech děti měly naučit, kultivovaná a živá mluva, je tu většinou vidět. Příjemný byl i pohled na děti, které jsou schopny vcelku přesvědčivě, živě kontaktovat jedno druhé a jen málokdy sklouznou k mechanickému odříkávání říkadel. Na představení bylo zjevné, že vedoucí souboru má cit pro práci s nejmenšími dětmi, ale potřebovala by získat větší zkušenosti jak s metodikou dramatickovýchovné práce, tak s divadlem.

Když bylo ohlášeno poslední představení třebičské přehlídky - **inscenace DDS Sluníčko ze ZŠ Přibyslav** -, trochu jsem lekl, protože volba textu ohlašovala návrat do pradávých dob počátku 70. let. Vedoucí souboru totiž sáhly po velmi problematickém, byť kdysi dosti populárním textu Dagmar Jandové **Ztracený klíč**. Nelogičnost vedení příběhu, absence konfliktu, krkolomná řešení, verbalismus a další nečnosti textu byly velkými překážkami, které přibyslavské děti musely zvládat. Ale spravedlivě je třeba říci, že kromě dramaturgické nepoučenosti disponují vedoucí na druhé straně i dávkou citu pro práci s dětmi (projevily ji také v tom, že použily živou hudbu, která děti nespuzuje). Díky tomu jsme na jevišti viděli v některých momentech živě, příjemně děti, které se netváří, že hrají velké "drama". Děti i jejich vedoucí mají cestu ke skutečnému divadlu teprve před sebou, ale věřím, že se s nimi ještě setkáme. Příjemná diskuse o jejich představení a vstřícný přístup vedoucích to naznačovaly.

Opravdovými problémy třebičské přehlídky byly dvě inscenace, které se - shodou okolností - obě tvářily jako velké a závažné produkce. **Iva Novotná ze ZŠ Žižkov v Havlíčkově Brodě** se rozhodla, že s dětmi (mimochodem divadelně zcela nezkušenými a nevybavenými elementárními dovednostmi - včetně problematického tvoření hlasu) zinscenuje **Genesis**, tedy první knihu Mojžíšovu. Text, který neobsahuje jedinou dramatickou situaci, byly děti odsouzeny popisně ilustrovat až za hranici únosnosti (když starší kluci lezli po čtyřech a dělali právě stvořená zvířata, cítil jsem jako divák nepříjemný pocit trapnosti za ty, co jsou na jevišti). Inscenace je totálně statická. Dítě, které hraje slunce, sedí po celou dobu na štafflech, aniž má možnost být jakkoli aktivní, na jevišti se nejedná, ale jen přechází (a někdy spíše plouží) sem a tam a deklamuje se a deklamuje (Hospodin: "To jsem to hezky udělal..." - samozřejmě se "správným", hyperkorektním JSEM).

Jiné vydání nevkusu předvedla **Jana Havlatová** (vedoucí a současně i autorka textu) v inscenaci **Když zakorhal kohout**, kterou zahrál **DDS Hutaděsek ze Sázavy nad Sázavou**. Soubor, jehož zřizovatelem je jen tak na okraj Městský úřad, je na tom zjevně dobře co do materiálního vybavení a dalšího zajištění. Jeho produkce je však typickou ukázkou imitace pokleslých televizních show se vším, co k tomu patří: banální, plytké, děj retardující, ale "dokonalé", z playbacku hrané písničky, přešle ornamentálních tanečků, bohaté, divadelně však zcela nefunkční dekorace a kostýmy a diletantský text. Zcela nepřehledný a nedramatický příběh o líné Andule, která se polepší (jak k tomu rozhodnutí dospěje, je stěžejí vyzorovatelné), se dusí pod nánosy prázdných slov, která ani nelze na jevišti říci tak, aby něco znamenala a aby se jimi dalo jednat. Stěžejí lze tedy dětem vyčítat, že mluvíly nepřírozně, strojeně - co jiného si s takovými replikami měly počít? Byla to další z řady pohádkových taškařic, které mají s přehledností a logikou pohádek velmi málo společného, a jdou jen po povrchu. Škoda že se radní v Sázavě neporozhlédnou po někom, kdo by mohl sázavským dětem nabídnout příležitost k tomu, aby mohly opravdu rozvíjet své dispozice a chuť k divadelní práci, ale také a především tvořivost, schopnost komunikovat, samostatně řešit situace a úkoly a kultivovat se.

Třebíčská přehlídka dětských souborů trvala sice jen jeden den (4. dubna 2003), ale proběhla v pohodové atmosféře a byla zakončena příjemným pracovním setkáním lektorského sboru s vedoucími souborů a pro děti - ve stejné době - procházkou po nejmalebnějších místech města.

Jaroslav Provozník

[OLMOUCKÝ KRAJ]

Recitátoři

Krajská přehlídka dětských recitátorů v Zábřehu (9. dubna 2003 KLUB-KVDC a DDM Zábřeh) proběhla obvyklým "samospádem": dvanáct pozvaných porotců se rozdělilo na čtyři trojice a ty byly se "svými" recitátory poslány do čtyř různých prostorů, aby si zde zorganizovaly čtyři malé přehlídky - od uspořádání prostoru přes úvodní slova, vystoupení jednotlivých dětí, až po závěrečné hodnocení, předání diplomů a popřání šťastné cesty. V porotě postupových kategorií zasedli Stanislav Nemrava, Ivona Čermáková a Ester Minaříková (II. kategorie), Jaroslav Dejl, Jana Trunečková a Vladimír Šída (III. kategorie), Hana Šimonová, Ludmila Lepšíková a Jakub Hulák (IV. kategorie). Z poroty I. kategorie jsem stačil zahlédnout pouze Zuzanu Novákovou.

Z hodnocení lektorů lze vyčíst, že z druhé kategorie postoupili dva sousedi z jedné ulice v Olomouci, přirozená a komunikativní **Andrea Bukvová s Rosničkou od M. Macourka** a **Jakub Pazdera**, který své technické nedostatky v přednesu textu **M. Kšajtově Z deníku Norberta Borovičky** nahradil velkým nasazením. Ze třetí kategorie postoupila **Lenka Kantorová** z Horek nad Moravou s textem **Jamese Thurbera Dcerunka a tatínek**, který dokázala podat s jasným postojem a smyslem pro humor, a **Klára Hutečková** s přesvědčivě a zaujatě interpretovaným **Šabachovým textem Bellevue**.

Z povzdechů porotců III. kategorie jsem pochopil, že i přes celkem vyrovnané výkony byla slabou stránkou recitačních vystoupení dramaturgie - zvláště mezi druhými texty se objevilo několik problematických básní či písňových textů. IV. kategorie byla naopak z hlediska výběru textu nápaditá a pestrá. Přesto zůstaly v přednesu mnohých recitátorů ještě velké rezervy ve vědomé práci se stavbou textu, pointováním i samotným frázováním. V některých případech tak poněkud utrpěla i poetika autorů (**W. Saroyan: Sbohem, Macaroni Lane, M. Macourek: Myšlenka pro kočku, M. Ajvaz: Chobot, J. Prévert: Obejmi mě, M. Zoščenko: Galoše**). Případem textu, který byl jednoznačně nad možností recitátorky, byla báseň **Václava Vokolka Kdo jsi?** Jednoznačnou favoritkou se ve IV. kategorii už po svém prvním textu (**úryvek z deníku Anny Frankové**) stala **Pavla Dostálová** z Olomouce.

Svou mimořádnou technickou vyspělost a schopnost promyšleně pracovat s širokým spektrem výrazových prostředků pak prokázala i u textu druhého, vybraného zcela kontrastně (**E. Bass: Klabzubova jedenáctka, kap. U lidojedů**). Použitý fotbalový "kostým" nepůsobil nepatřičně, ale naopak podpořil poetiku textu. Druhou postupující je **Iva Lipová** z Jeseníku. Ta se v obou textech představila také jako velice vyspělá recitátorka, schopná přesně sledovat logiku a výstavbu textu, citlivě odlišit přímé řeči postav a pečlivě artikulovat (občas až na úkor výrazu). Škoda jen, že si jako první zvolila text nevalné kvality (**J. Tomanová: Budoucnost na dlani**). Přesvědčivěji pak vyzněla **Pravda L. Aškenazyho**, která v jejím podání nevyzněla banálně.

Přehlídku v Zábřehu mám možnost sledovat několik posledních let a mám pocit, že kvalita recitačních vystoupení zde pozvolna stoupá. Jen se mi zdá škoda, že mechanická a poněkud neosobní organizace přehlídky zbytečně posiluje soutěžní atmosféru a interpretaci literatury tak snižuje na jakousi sportovní disciplínu.

Jakub Hulák

Minipřehlídka dětského divadla

V úterý 8. dubna 2003 se v Kulturním centru Zábřeh konala krajská přehlídka dětského divadla Dětská scéna 2003. Je škoda, že výborně připravená akce, která slouží především k setkávání souborů a porovnání práce, využily letos jen tři soubory. Navíc v oblasti, která je pro rozvoj dětské osobnosti jednou z nejdůležitějších, protože rozvíjí cit, fantazii, řeč, spolupráci a samostatnost. Nechce se věřit, že v celém Olomouckém kraji neexistuje víc souborů při ZŠ, ZUŠ a jiných organizacích. Škoda nevyužitých šancí.

Jako první vystoupil recitačně - **dramatický kroužek při ZŠ Tršice**, vedoucí a režisérka Radka Zborníková. S osmi děvčaty od 6. do 8. třídy uvedla vlastní úpravu Erbenova **Štědrého dne**. Dívky ve stylizovaném bílém oděvu začínají celé pásmo jakýmsi malým obřadem s rozžářenými svíčkami. Pracuje se s náznakem, zástupnými rekvizitami, hudbou, zpěvem. Text balady je krácen. Rezervy má soubor v práci s hlasem a v dotáženosti jednotlivých situací. Je to sympatický pokus o zprostředkování české klasiky dětem. Soubor získal cenu poroty za poetickou inscenaci.

Druhým dopoledním souborem byl soubor **KANDRDÁSEK IVS Technik Přerov**, vedoucí a režisér Ivo Kolařík. Ten si pro své děti vybral dramaturgii M. Slavíka **Indické pohádky**. Dobře vybavené děti, jak hlasově, tak pohybově, s chutí hrají na jednoduché náznakové scéně 4 kratičké pohádky s poučením na konci. Dokáží udržet humor předlohy, nadsázku a hravost, dovedou vést dialog. Zbytečně se zdálo jen použití malovaného horizontu a některé popisné kostýmování. Ale to jsou jen drobné vady na kráse představení, které získalo cenu za práci na inscenaci.

Poslední představení minipřehlídky bylo představení divadelního kroužku **ZŠ J. A. Komenského Přerov - Předměstí**, vedoucí a režisérka Martina Šarátová. Typický školní soubor si pro svou práci upravil klasickou pohádku **Čert a Káča** Olgy Strnadové. Na někdy zbytečně popisné scéně hraje kolektiv dětí rozpustilou pohádku. I když má představení řadu problémů, je na něm sympatické, že děti získávají práci zkušenosti z práce na divadle, ztrácejí ostych a přinášejí radost svým spolužákům. I tyto aspekty patří do dětského divadla.

Lektorský sbor, který pracoval ve složení Lída Lepšíková, Jana Trunečková /obě vedoucí dramatického souboru ze Zábřeha/, Stanislav Nemrava a Jaroslav Dejl, odpoledne diskutoval s vedoucími o jejich práci a nabídl řadu námětů pro další činnost. Tento rok byly uděleny pouze dvě ceny souborům za inscenaci, ale na národní přehlídce Dětská scéna 2003 v Trutnově nebyl za kraj Olomouc nominován ani doporučen žádný soubor.

Mgr. Jaroslav Dejl, předseda poroty

[MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ]

Regionální kolo Dětské scény Ostrava 4. - 6.4.2003

V kraji Moravskoslezském, konkrétně v Ostravě, proběhlo regionální kolo soutěžní přehlídky dětského divadla a sólistů-recitátorů opět v režii Dramacentra Ostrava a dvou zkušených pořadatelských souborů - Dividla Ostrava a Logenů z Havířova. Díky tomuto zdatnému organizátorskému zázemí se i letos podařilo vytvořit příjemnou atmosféru společného setkávání a vzájemné výměny zkušeností, nestresovanou duchem soutěživosti. Recitace jednotlivců všech 4 kategorií proběhla tentokrát v Ostravě poprvé a setkání divadelníků s recitátory bylo ku prospěchu oběma stranám, které se měly možnost vzájemně vidět a slyšet, být svědky předávání ocenění a zatleskat si.

Recitace jednotlivců – Regionální přehlídka v Ostravě

Odbornou porotu recitátorů tvořili Jan Karaffa z Ostravské univerzity, Petra Rychecká z Centra volného času Lužánky Brno, Jitka Kvasničková a Helena Skálová z Dramacentra Ostrava.

V 1. kategorii nejmladších recitátorů jsme se měli možnost setkat se 12 dětmi z prvních a druhých tříd, jimž byl společný většinou velmi vhodný výběr předlohy - od textů Fr. Hrubína přes klasickou sestavu „Černík, Havel, Žáček, Nepil“ až po M. Kratochvíla, L. Štíplovou či M. Propperovou. Někteří zástupci této kategorie se potýkali s menšími řečovými vadami, monotónnějším temporytmem či s vypracováním situace a menším rozsahem výrazových prostředků, přesto jsme se však setkali pouze s velmi příjemným a přirozeným projevem dětí. **Druhé kategorie** se zúčastnilo 13 dívek a chlapců a společným znakem jejich vystoupení byla daleko vyšší technická vyspělost a schopnost navozování komunikace s posluchači. Většina textů pracovala s dialogem a více dějovými situacemi, což se recitátorům s většími či menšími úspěchy dařilo zvládnout, stejně jako vypointování textu a nadhled nad ním. Mezi autory předloh se objevili např. M. Lukešová, M. Kratochvíl, E. Kästner, V. Provazníková, K. Čapek, Ch. Bieniek, P. Šrut či D. Heviér. Porota ocenila více jednotlivců, **k postupu na Národní přehlídka Dětská scéna 2003 však byli navrženy tyto recitátorky: Barbora Čechová s textem M. Kratochvíla: Rozum a štěstí**, při jehož přednesu se jí podařilo ve velmi složitém a dvěma rámci rámovaném textu charakterizovat jednotlivé postavy, pracovat s vtipnou zkratkou a udržet kontakt a srozumitelnost pro posluchače; a **Zuzana Stašicová s textem P. Šruta: Vašnosta všech vašnostů**, jehož hlavním kladem byla nejen hra se slovy a jejich nesmyslnými překlady, ale i vystižení vztahu obou hlavních postav příběhu a zachování nadhledu recitátorky, který pak pomohl k překvapivé pointě.

Petra Rychecká

III. kategorie

Naplněný ztichlý postranní sál, třebaže průběžně probíhá přehlídka souborů. Soustředěné očekávání, pozornost posluchačů a vstřícná atmosféra. (Soutěžící a jejich doprovodky nebývají ideálním publikem, tentokrát výjimka potvrzuje pravidlo.) Ze dvanácti interpretů šest chlapců. Už v tomto kontextu jsou poněkud stereotypní vystoupení dívenek vnímána příznivěji. (J. Prévart, J. Seifert). Dívenky si většinou nedovedou poradit s pravidelným rytmem, ale snaží se zaujmout příběhem (D. J. Caowayová : Elfové, J. R. Tolkien : Frodův žalozpěv...) Chlapci jsou více sví. Pouze jeden nešťastný pokus o ochotnickou exhibici (M. Antyč : Křídla), u ostatních převládá chuť komunikovat. Přirozeně, s chutí, s dobře vybraným textem, za nímž je tušit mravenčí práce pedagoga. Projevy nejsou bezchybné, interpret se nechá unést příběhem, svým temperamentem (J. Pavlovič : Můj močál a naše láhev), ale koneckonců i pamětně zvládnutá délka přednášeného textu svědčí o radosti, již interpretovi dobře vybraná ukázka přináší. Jako příklad uvádím (všemi s potěšením vyslechnutý) evergreen Bylo nás pět.

IV. kategorie

Ve 4. (jakož i ve 3. kategorii) chyběly téměř všem recitátorům texty pro porotu, ale naštěstí nechyběly příjemné zážitky z jejich interpretace. U nejlepších výkonů jsme mj. mohli ocenit promyšlený výběr vzájemně korespondujících textů: např. E. Vodičková: Nespavost, J. Seifert: Bachův koncert; anebo dovednost vytvořit si atmosféru pro svůj výstup ve sledu rozmanitostí: J. Wolker: Hřbitov. Ale i tehdy, kdy text byl zvolen nad možnosti recitátorky (J. Verlaine), bylo poznat dojem, který u interpretky vyvolal.

Příjemný byl i poměr počtu mladých mužů a dívek 5 : 7. Ani v této kategorii jsme se nevyvarovali vystoupení sázejícího na „úspěch“ (J. Karas: Medová léta), zde ovšem s nespornou dovedností komunikace s divákem. U některých dívek jsme pozorovali pouhé předstírání prožitku, nechyběl ani povrchní monolog (Nestroy: Talisman). Zaujala ukázka z prózy H. Malířové, příjemně vyvážené bylo zastoupení poesie a lyrické prózy.

Na závěr osobní dojem: sobota v ostravském Dramacentru mi potvrdila, jak může mladým lidem při jejich seberozvíjení pomoci dobře vedený přednes. Dokumentoval to nejen přístup jich samotných, ale i jejich doprovodů v závěrečné debatě s lektorským sborem. Kéž by tomu bylo i příště, i jinde a častěji!

Jana Křenková

Divadla

Lektorský sbor divadelní části ve složení slovensko-českém: zkušební režisér a herec z Bratislavy Vlado Sadílek, výtvarník Maňo Lacko z Rimavské Soboty a vedoucí souboru Petra Rychecká z CVČ Lužánky Brno, měl možnost shlédnout v průběhu pátku a soboty 16 soutěžních a dvě nesoutěžní představení. Jejich úroveň, snad i díky mnohde chybějícím okresním předkolům, se pohybovala od začátečnických pokusů po ucelené divadelní tvary.

Mezi spíše první z nich první patřilo představení **DS Jedna třída ZŠ Gajdošova z Moravské Ostravy „Čtyři veršované pohádky“**, značně ilustrativní pokus o ztvárnění Hrubínových pohádek, v němž jejich odřikávání bylo doprovázeno seskupeními dětí do různých útvarů bez vzájemných vztahů, práce s temporytmem, pauzou či vnitřním významem slova. Podobné problémy, byť u starších dětí, provázely vystoupení **DK ZŠ Neplachovice „V naší třídě“**. Situační rámeček – školní výuka probíhající v lavicích mezi žáky bez přítomnosti učitele – byl přerušován verši nejruznějších českých básníků, pronášenými však bez silnějšího vnitřního prožitku a uvědomění. S poezií si mnohem lépe poradil **DS Obláček z Komorní Lhotky** pod vedením Anny Ševečkové, který si pro své zpracování zvolil text Korněje Čukovského „Telefon“. Za použití švihadel a několika dalších rekvizit, pomocí práce s temporytmem a výrazem, vytvořil tvar jakési „telefonované recitace“. Škoda jen, že základní nápad nebyl více dotažen, a že se nepodařilo rozbit převažující státničnost jednáním, které by pak zdůvodnilo i použití některých dalších rekvizit.

DS Střelky MKSS Český Těšín pod vedením Ivy Doudové přivezl na přehlídku dvě inscenace dvou věkové různých oddílů. Ti starší se představili výběrem z veršů J. Kainara „A jak to bylo dál...“, postaveným na vztazích mezi kluky a holkami. Pomocí slov a sebe sama vytvářeli zajímavé obrazy, jimž škodil snad jen přespříliš rychlý temporytmus, nedostatek práce s významovými pauzami a malá schopnost nadhledu a odstupu od Kainarových veršů. Mladší skupině Střelek se v představení „Brzy, jazyk ohýbati...“ podařilo mnohem lépe čistě a jemně vypointovat humor ve verších obsažených. Přinesl nám na jeviště opět smršť přirozené dětské hry se slovy a radostí z ní, neilustrativní pohyb doplňující a povyšující text, kultivovanou mluvu a vysoký temporytmus inscenace, místy vhodně zvolený, místy však zahlcující diváka obrazy a slovy.

Na pomezí recitace a divadla se pohybuje inscenace **LDO ZUŠ Český Těšín „Svatební košile“**. Vedoucí Josef Bičičtš s osmi dívkami ve věku 13 -17 let, za pomoci scénografie vytvářené židlemi, bílými košilemi dívek a jejich těly, buduje zajímavé výtvarné obrazy, povyšující Erbenův text. Tomu napomáhá i živý hudební doprovod na klavír, který je rovnocennou složkou inscenace. Dívky zdařile navozují verbálními i pohybovými prostředky atmosféru baladičnosti, odpovídající předloze. Místy však, možná i vinou chybějícího mužského prvku, sklouzávají do přílišné dramatickosti až na pokraj patosu a přehrávání. I přes absenci kontrastního odlehčení, které balada potřebuje, přinesla tato inscenace jeden z nejucelenějších divadelních tvarů, a byla proto **spolu s inscenací DS Střelky „Brzy, jazyk ohýbati“ doporučena k postupu na národní přehlídka Dětská scéna 2003 v Trutnově**.

K ryze divadelním představením, která by se dala zařadit do kategorie „začátečnická“, bych zařadila inscenaci **DS Vrabčáci ZŠ Hnojník s názvem „Jak Neználek skládal verše“**. Hlavní problém se zde objevil v dramaturgii, a to ve výběru dramatizované části textu N. Nosova. Příběh známých postavček Neználek a jeho přátel postrádal skutečnou dramatickou situaci a neumožnil tak dětem opravdovou a jim příjemnou hru. Problém dramaturgické přípravy se objevil i u inscenace **DS Quitko DDM Kopřivnice** na motivy textu P. Marka „Vyhodíme ji z oběhu...“, morality o soudu planet, snažících se zničit jim nevyhovující Zemi zvláštní zbraní – nasazením lidstva. Souboru se nepodařilo vybudovat základní dramatickou situaci a vztahy mezi jednotlivými postavami, a tak přes zřejmé vnitřní nasazení herců nedošlo k oslovení diváků, ani k zamýšlenému apelu. Nevyužití dramatických kvalit textu se objevilo i u inscenace **DS ZUŠ Rýmařov „Narcis a víla Echo“**. Inscenátoři zde vsadili na zajímavý scénografický nápad práce se stínohrou, bohužel však zůstalo jen u prvního okouzlení tímto prostředkem, který se pak obrátil proti nim a neumožnil jim plastičtěji zobrazit jednotlivé postavy, vztahy a situace. Mnohem úspěšnější a dramaturgicky připravenější byla inscenace **DS ZUŠ Krnov „Paridův soud“**, výtvarně čistý příběh o sporu bohyň o jablko. Problémem jsou zde nedostatečně vybudované situace, které by dětem pomohly k lepší orientaci ve vztazích a v tématu.

Jedinou ryze loutkářskou inscenací přivezl **DS Maňásek ZŠ Větrkovice**, a to dramaturgii textu M. Černíka „O kohoutkovi a slepičce“. Inscenace doprovázená živým doprovodem dětí samotných na akordeon a klavír spojuje tři kratičké příběhy o kohoutkovi a slepičce, hrané pokaždé jinou ústřední dvojicí dětí. To, spolu s rozdílnou kvalitou textů, způsobilo kolísání kvalit inscenace, jejímž přínosem však byl vcelku zdařilý pokus jedné z desetiletých dívek o hru přímo s diváky.

K inscenacím zajímavým přístupem a vlastní tvorbou patřilo také vystoupení **DS Vědiček DDM FOKUS Nový Jičín „Peřina“**. Příběh skupiny dětí, jimž kouzelná peřina v průběhu noci plní jejich sny, byl již „usazenou“ improvizací, vyplývající z přípravných etud. Divadelní tvar takto vzniklých představení mívá často problémy ve vybudování situací, v jejich vyhrání, schopnosti dětí udržet temporytmus a v gradaci akce. Se stejnými obtížemi se potýkala i kolektivní etuda **LDO ZUŠ Český Těšín „Tajemný hrad, kouzelný les“**, postavená na principu světa „před a za“ kouzelným zrcadlem, které objeví skupina dětí při prohlídce hradu. V představení se projevuje schopnost dětí tvořivě a přirozeně si hrát přímo před diváky a spolupracovat ve vytváření fiktivního světa. **DS Zákyně 9. třídy ZŠ Bolatice** pracuje také s vlastní předlohou, a to s etudou nazvanou „**Na škuabaňu**“, odporovanou ze života starších obyvatel prajzské oblasti – místa, kde dívky žijí a důvěrně je znají. Jejich představení bylo jakousi „silvestrovskou scénkou“, postavenou na slovním humoru a situační komice bez výraznější dramatické situace, a to v nářečí a typických krojích.

Velmi zvláštní žánr – divadelní sitcom – přinesla inscenace **DS Štěk ZŠ Šrámkova z Opavy „Štědrý den u Slimáčků“**. Komedialně dobře vybavené děti nám předkládají den ze života rodinky Slimáčků, plný slovního humoru, situačních gagů, playbackových parodických výstupů a rychlého spádu. Místy však zmizí potřebný nadhled a děti se pak ztrácejí v herecké šarži, ukřičeném mluvním projevu a prázdném playbacku známých hitů.

Poslední inscenací, o níž se zde zmíním, bylo představení **DS Rýpadlo přivětivé pádlo ZŠ Alšova Kopřivnice s názvem „Pes Tranversoplanus“**. Výrazně autorský text režiséra a vedoucího souboru M. Přivětivého je vytvářen přesně stavěnými a vypointovanými situacemi, rámcovanými rozhovory dvou protikladných postav a komentářem dvouhlavého psa Biancy Braseli. Toto černobílé pojetí světa je inscenováno skupinou – náctiletých dětí v černém, schopných přesného hereckého podání. Přesto se však neustále vnučuje otázka, co nám vlastně chtějí sdělit a zda tyto vysoce filosofické otázky jsou opravdu tím, co je trápí a znepokojuje. Inscenaci by prospěla také přesnější práce se zvukem a jasnější vystavění významů jednotlivých rámců.

Ostravská přehlídka vyvrcholila v neděli dopoledne slavnostním předáváním cen a vyhlášení postupů a dlouhotrvající spontánní potlesk patřil zasluženě každému z organizátorů, v čele se Sašou Rycheckým, stejně jako účastníkům samotným. V Moravskoslezském kraji se o dětské divadlo zkrátka není třeba obávat.

Petra Rychecká

[ZLÍNSKÝ KRAJ]

Krajská přehlídka recitátorů – Uherské Hradiště, 23. 4. 2003, III. a IV. kategorie.

Komorní malý sál s dobrou akustikou v překrásném prostředí uherskohradištské Reduty jistě přispěl k důstojnému průběhu přehlídky recitátorů 3. a 4. kategorie. Dramaturgie byla přeprstrá a podle ní jsme rozlišili přibližně tři skupiny výstupů:

1/ je škoda, učil-li se recitátoři neobjevné texty pod své možnosti. Jejich výkony těžko mohou zanechat hlubší dojem. /J. Vodňanský, J. Rejžek, třikrát A. Mikulka /

2/ každoročně slýchané texty, krásné, ale vytržené z kontextu a interprety nerozluštěné. /A. Exupery, I. Vyskočil, L. Aškenazy/ U obou těchto skupin je na pováženou technická nevybavenost, zejména nepoučenost o držení těla; od něj se odvíjí viditelná celková bezradnost co se sebou.

3/ tato výtky se netýká těch, kdo si vybrali texty, jimiž zaujali. Zázitkem byl např. poslech **moravské lidové balady** či textu **Tři králové J. Nerudy**. Obojí čisté, přirozené, bez přidaných ozdob, soustředěné sdělení. A pro mladé posluchače bylo jistě i dramaturgickým objevem, tak jako próza **P. Růta** či poezie **V. Vokolka**.

Shmutí: V Uherském Hradišti byla pečlivými pořadateli nabídnuta možnost prožít podnětný den. Možnost porovnat jak rozpačité, tak slibné výkony. Přehlídka byla rozhodně inspirativní pro ty, kdo o inspiraci stojí a kdo za touto nabídkou přijeli.

Jana Křenková

Divadla, 3. - 4. 4. 2003

Krásná budova uherskohradištské Reduty poskytla i tentokrát své prostory krajskému kolu Dětské scény, které se tu konalo 3. - 4. dubna 2003. Hrál se zde všechna představení, a to hned na třech různých scénách - ve Velkém a Komorním sále a v zajímavém půdním prostoru nazvaném „Mezi trámy“.

Porota pracovala ve složení: učitelka LDO-ZUŠ v Bánovcích nad Bepravou Zuzana Varhaníková, dále Kristýna Vyháldová, studentka bohemistiky a divadelní vědy na FF MU v Brně, a Bohumila Plesníková, učitelka LDO-ZUŠ ve Valašském Meziříčí a v Karlovině.

Hostem přehlídky byl opět tak jako loni slovenský soubor, který ústy jeho vedoucí Z. Varhaníkové pozval všechny zúčastněné na divadelní „minihru“ **Silvestra Lavriky V nebi sa čúra stojačky**. Šlo o velmi zdařilé, inspirativní, leč nesoutěžní představení, které bylo k vidění večer prvního dne přehlídky. První dva „kousky“, jimiž celá přehlídka začala, byly naopak velmi neinspirativní. O tom druhém lze mluvit i jako o kýči hluboké pokleslosti, kdy byla invence dětí využita k silvestrovské zábavě pro dospělé. Porota se jednomyslně shodla na tom, že obě tyto podívané spíš směřovaly k pokusu o divadlo a doporučila vedení obou souborů, **Pátákům z Horního Němčí - se Solí nad zlato** a zvláště **Hošťálovjánkovi z Hošťálkové s Mrazíkem versus babou Jagou**, účast v seminářích, které se zabývají základní problematikou práce s dětmi na divadle.

S trochou nadsázky (a možná i bez ní), by se dalo říci, že krajské kolo soutěže dětských divadel a recitačních kolektivů v Uherském Hradišti letos začalo až představením **Puškin** souboru **Dohráli jsme** ze ZUŠ téhož města, jehož vedoucí je Hana Nemravová. K vidění byla hra s nápaditým výběrem divadelních prostředků, směřující k žánru divadla - dokumentu. Práci souboru předcházela chuť poznat a zpracovat životopis slavného člověka, která však bohužel nebyla znát v představení. Výkon členů souboru nepřesvědčoval o zaujetí látkou a příliš rychle po sobě jdoucí obrazy nedovolily divákovi uvědomit si vztahy postav či posloupnost naznačeného příběhu. Oceněny byly některé režijní nápady - například ztvárnění souboje. Dalším čtvrtéčným představením, které patřilo k těm určitě zdařilejším, byla dramatizace známé literární předlohy spisovatelky Zdenky Bezděkové „**Ríkali mi Leni**“, které jsme pod názvem **Leni** viděli rovněž v podání souboru **Dohráli jsme**. Ústřední postavou příběhu je česká dívka, zavlčená během II. světové války do německé rodiny na převýchovu. Porota mj. doporučila souboru a jeho vedoucí opustit přílišnou schematičnost a v souladu s příběhem prohloubit a ozvláštnit některá místa tak, aby více vynikla jejich emotivnost. Porota naopak ocenila typologický výběr postav, kvalitní režii a čisté výtvarné řešení inscenace.

V pátek 4. 4. pokračovala přehlídka ve svěží atmosféře nonsensové poezie Ernsta Jandla. Ku potěše všech diváků bylo nejenom slyšet, ale také vidět, jak jsou studenti kroměřížského **Gymnázia** po ránu schopni **Mlet pantem**. Porota se shodla v ocenění zaujetí a přirozenosti souboru a také práce pedagoga s ním. Lektorský sbor ještě doporučil využít další možnosti, které předloha nabízí a více si uvědomit, jak dané věci poslouží důslednější práce s technikou řeči nebo upřesnění vnitřní skladebnosti. Tento soubor, který vede učitelka Irena Procházková, však byl jednomyslně doporučen k přímému postupu na celostátní přehlídku.

Svatý komediant František, sehraný sympatickou skupinkou mladých divadelníků ze **ZUŠ v Rožnově pod Radhoštěm** pod vedením Jiřího

Hausera, byl rovněž příjemným překvapením celé přehlídky. Vedoucí souboru se nechal inspirovat nejen legendami o sv. Františkovi z Asissi, ale do určité míry rovněž hrou italského autora a herce Daria Fo. Soubor se netajil chutí posunout do budoucna práci na představení víc směrem k nadsázce, nyní se však nechával unášet jistou romantikou, exotičností a také tajuplností látky. Bylo mj. doporučeno pevnější režijní uchopení a rozkrývání dalších vrstev postav příběhu, a oceněno zaujetí souboru netradiční předlohou.

Drobným červeným korálkem na přehlídkové šňůrce byl asi minutový dialog, který vedla červená **Karkulka ze ZŠ ve Valašské Bystřici** s vlkem, a to podle známé básně Františka Hrubína. Bylo s podivem zde vidět i turisticko-reklamní „šot“ **O Pustevnách ze ZŠ Vidče**. Docela příjemným zážitkem pro diváka byli **Netopyři**, sehraní souborem ze **ZUŠ v Uherském Hradišti** pod vedením Marie Kellerové, a to podle literární předlohy Daisy Mrázkové a scénáře Ludka Richtera.

Závěr celé přehlídky patřil uherskohradištským čarodějkám, které ukázaly, že dokážou řešit dramaturgický problém dětského divadla spočívajícího ve výběru textů pro soubor tvořený jen dívkami. Inscenace s názvem **Čarodějky** je rovněž prací souboru ze **ZUŠ v Uherském Hradišti** a jejich vedoucí Kláry Hofmanové. Cíl vytvořit si vlastní text dal vzniknout příběhu, který diváka zavedl hned do několika světů. Tvořivá invence členek souboru však bohužel nebyla podepřena režijním vedením, a tak představované světy kouzel, reality a dívčí fantazie nemohly obstát nezaštitěny silnější logickou výstavbou textu a vyjasněním si tématu výpovědi. Byla však oceněna snaha o autentický způsob výpovědi pocitů dívek v pubertě, jejich vnímání sebe sama a světa kolem.

Přála bych příštímu ročníku krajského kola DS v Uherském Hradišti nadšené organizátory v čele s ředitelem ZUŠ Stanislavem Nemravou, i krásné a zajímavé prostory pro hraní divadla, jaké má doposud. Také víc času a prostředků pro možnost vzdělávacího odborného semináře pro ty vedoucí dětských kolektivů, kteří mají touhu se na takové přehlídce se svými soubory prezentovat, ale o tom, jak to provést v poněkud vyšší kvalitě, nejsou – jak se aspoň zdá – příliš poučení.

Bohumila Plesníková

[JIHMORAVSKÝ KRAJ]

Brno - Labyrint: Recitace

Díky ochotě hlavní organizátorky Jarmily Doležalové se recitátoři z Brna a blízkého okolí mohli opět po roce sjet do brněnského Labyrintu (pobočka CVC Lužánky). Přehlídka je zde zorganizována velmi příjemně a probíhá téměř v domácké atmosféře. K nesoutěžnímu charakteru přehlídky přispívají mimo jiné úvodní „rozehřívací rozcvičky“ pro recitátory i závěrečné odměnění všech účastníků drobnými dárky.

Bohužel, sebevětší snaha organizátorů zatím nedokáže zastít smutnou skutečnost, že úroveň dětského přednesu v Brněnském kraji je (alespoň ve III. a IV. kategorii, které jsem měl možnost vidět) mimořádně slabá. Těžko říct, co je přesně příčinou, pravda ale je, že potom, co zřízení Brněnského kraje a kraje Vysočina poněkud „zamíchalo“ s příslušností jednotlivých oblastí ke krajským přehlídkám, jakoby do Třebíče začali jezdit ti dobří recitátoři a v Brně zůstali ti slabší a nezkušení.

Ve třetí i čtvrté kategorii se představilo zhruba po deseti recitátorech. Většina výkonů trpěla elementárními nedostatky, včetně chybně umístěných důrazů ve větě či verši. S odstupem je těžké vzpomenout si na jednotlivá vystoupení, protože se mezi recitátory objevilo jen velmi málo individualit schopných prostřednictvím textu sdělovat svůj postoj. Místo autentických a osobitých vystoupení jsme byli v obou kategoriích spíš svědky teatrálních a vnějškových projevů, mnohdy jakoby inspirovaných moderátory televizních estrád (falešné úsměvy, nepřirozená a přehnaná gestikulace...). Ve třetí kategorii (v porotě Ivona Čermáková, Petr Tlustý a Eva Kadlecová) patřila k nejzajímavějším vystoupení **Alice Kroutilové**, která ovšem přesvědčila spíš svým druhým textem (**I. Vyskočil: Kudýš**), a **Veroniky Zapletalové** s textem **Ivana Wernische Vyvrcholení žádostných slastí**. Technické nedostatky, zejména v mluvním projevu, zatím ale byly na překážku plnohodnotnému sdělení.

Ve IV. kategorii se kromě textů nekvalitních (**Z. Svěrák: Mokré plavky**, úryvky z dívčích románků) a pro přednes problematických (monolog uklízečky ze hry **V. Hradské Commedia Finita**) objevily i texty, které recitátorům dávají určité možnosti (**S. Leacock: Kterak si půjčit zápalku**, **J. Suchý: Z deníku praktické dívky Zuzany**, **G. Durrell: Dodo**), v těchto případech ale poetika jejich autorů zůstala zcela nepochopena. Poněkud „exhibičně“ působil také jinak šikovný **Ondřej Biravský** s fejetonem **R. Křesťana Jak jsem mutoval**. Své recitační dovednosti ale naplno předvedl v textu **J. Skácela Recenze na modrý pupek**, jehož kvalita jakoby ani nedovolovala sklouznutí k povrchnosti - přednes byl naopak velmi citlivý a přesný, s vědomím proporcí textu. Kromě Ondřeje na Celostátní přehlídku postoupila **Tereza Škrháková**, především díky suverénnímu, výrazově přesnému, živému a zároveň kultivovanému podání textu **Z. Galušky Tragédie škrk do rži**. Slovácké nářečí znělo z jejich úst přirozeně a jeho dokonalé zvládnutí nepůsobilo jen jako pouhý efekt.

Jakub Hulák

Brno – Lužánky: Regionální kolo Dětské scény 2003

Brněnské kolo má už několik let velmi dobrou úroveň, kterou zajišťují samotní organizátoři: doplňkové programy dělají z akce něco, k čemu se soubory rády vracejí. Funguje to jako motivace ...

Letos se vlastně bojovalo o záchranu divadla vůbec. „*Tato nám všem jistě milá oblast kultury je, pokud to ještě nevíte, ohrožována obludně žravou příšerou mediální, jejími jedem prosáklými chapadly jsou krvelační novináři, stejně jako uměle přislazované obrázky právě narozených zvířátek z našich zoologických zahrad - uváděné obvykle jako „vhodný“ doplněk krutých událostí dneška ...*“

Přímý přenos z výše zmíněného kulturního boje nám pravidelně v úvodu každého představení zprostředkovali studenti JAMU. Ti se také starali o dětské diskusní kluby, jejichž samozřejmě součástí byly praktické činnosti. Každé představení mělo také svoji papírovou zeď nářků, vzkazů apod. Děti komentovala svými články dětská redakce.

„Zachránit“ dramatické umění se pokoušelo sedmero souborů z Brna, Vyškova, Rousínova a Sněžného.

„Boj byl lýtý, ztráty na životech kupodivu nízké.“

Brepty ze Sněžného vystoupily s **Českými pověstmi** - lehkou a hravě humornou parafrází známých námětů od Kristy Bláhové. (Pamatuji si na jejich první pokusy před šesti lety. Urazily pěkný kus cesty, klobouk dolů.)

Spíše rozpaky vyvolala dvě vyškovská představení: **Proč jsou malá divoká prasátka pruhovaná a Příběhy biblické**. V obou případech šlo o první pokusy a nezkušenost se tu projevila.

U prvního představení byl problém především ve výběru předlohy, která se na jedné straně naprosto mýjela s věkem gymnaziálních už slečen (byly totiž nuceny hrát prasátka, a to způsobem vlastním asi tak předškolnímu, ba snad až batolecímu věku), na straně druhé pak literární charakter předlohy neposkytl začínajícím autorům dostatečně dramatickou situaci hodnou toho jména a jejížtoho zpracování.

Příběhy biblické **Školičky dramatické výchovy Thalía** byly naopak jakýmsi sumářem (či spíše vedlejším produktem) dlouhodobější činnosti skupiny dětí různého věku. Práci vedoucí s biblickými náměty, které dětem sama nabídla, je jistě třeba ocenit - nemůžeme však tuto činnost a následně seskládání motivů, byť jaksi pochybně zarámovaných, hodnotit jako skutečnou práci na představení.

Oba soubory jsou - jak už jsem zmínila - na začátku, doufám, že jim účast na přehlídce a toto hodnocení nevezme odvahu zkoušet dál.

DDS Brahma zaplat' se svou inscenací **O nejvyšším božském tajemství** bezesporu obdržel dva primáty. Zaprvé byl nejpočetnějším vystupujícím souborem (a to prý mají v záloze jednu padesátičlennou skupinu) a zadruhé bylo jejich představení suverénně nejdelší. Ten první primát jim musíme přičíst k dobru, poněvadž nás tato dvacetí- až třicetihlavá skupina oslovila svým uměním předat společně sdělení, a to bez potřeby jediného člena souboru vystoupit více „za sebe“ a přivlastnit si trochu té divácké pozornosti na úkor ostatních. S časem však byla potíž. Děti se v inscenaci zabydly a začaly přidávat a natahovat některé části – tím ještě zvýraznily nedostatky v dramaturgicko-režijní koncepci. V rámcovém sporu čtyř indických bohů nám byly předvedeny čtyři příběhy. Zpracování jednoho z těchto příběhů „šachové partie“ oslovilo nejen porotu, ale pravděpodobně i diváky (představení získalo mj. Cenu dětské poroty).

Do širšího výběru národního kola doporučila porota představení **Psí SOS (DDS ZŠ Rousínov)** a **Rónin- zbloudilý muž (Dětské studio divadla Polárka, Brno)**.

Rousínovští vystoupili s recitačním pásmem složeným ze dvou drobných textů J. Hanzlíka. Jejich silnou stránkou byla práce s rytmem a členění sborových hlasů (evokující až voicebandy naší meziválečné avantgardy). Esteticky velmi příjemné bylo užití jediné bílé plachty coby aktivního scénografického prvku, bohužel však často zůstalo u jednoduché a popisné ilustrace textu.

Těžkým kalibrem bylo představení brněnské Polárky. Ponurý příběh z japonského prostředí fascinoval diváky především úžasnou kombinací výtvarně zdařilých kostýmů a pohybově nadstandardně vybavenými představiteli jednotlivých rolí. Slabinou představení byl dramaturgický plán: především díky nedostatečně motivovanému jednání hrdiny nám příběh pokulhává, až téměř schází na úbytě. Vše je tu zachraňováno silně emotivní hudbou a bizarností výborně ztvárněných démonů. Ve vzduchu však zůstávají viset otázky: Kde se vzali? Proč? Kdo vlastně jsou?

Na přímý postup navrhla porota představení **Živá voda (DDS při ZŠ Hroznová, Brno)**. Toto svěží dílko oslovuje především tématem aktuálním pro své desetileté aktéry: konfrontací dívčího a chlapeckého světa. Oba protipóly jsou tu představovány kmenem Amazonek a kmenem Títů, které bojují o živou vodu. Námětem jsou autentické zážitky členů souboru a snad i proto má představení „živou“, těžko uchopitelnou a odečitatelnou strukturu. Jeho Achillovou patou je tedy opět dramaturgie: ujasnění si příběhu, který chce soubor sdílet, by mohlo pomoci upevnit kostru představení a vnést řád i do prvků zcizení, které děti přirozeně používají.

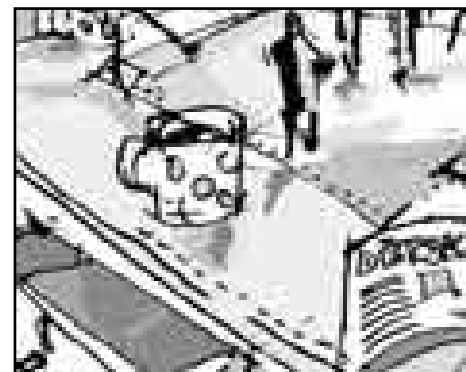
Nevíme, jak jinde, ale v Brně bylo divadlo zachráněno. Dík patří účastníkům, ale i organizátorům: Středisku dramatické výchovy v Lužánkách (v osobě Petry Rychecké), Divadelní společnosti Kšandy (Tomáš Doležal) a studentům Ateliéru dramatické výchovy DIFA JAMU.

Alice Rousová

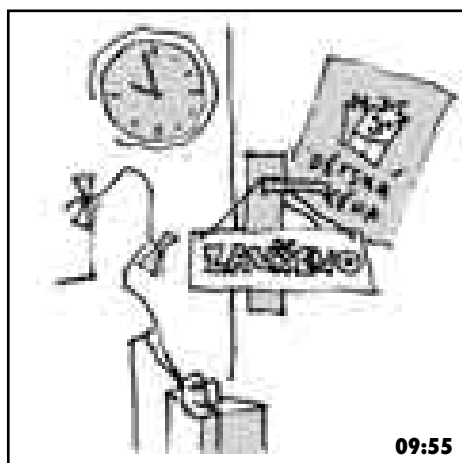
[- DOMOVNÍ NÁSTĚNKA -]

PÁTEK 13. 6.

13.00 - 13.15	zahájení recitační části DS 2003
13.15 - 14.15	dílny pro recitátory
14.30 - 17.15	vystoupení recitátorů II. kategorie
19.00 - 20.30	beseda lektorského sboru s recitátory II. kat. a jejich doprovodem diskusní klub pro doprovod recitátorů III. a IV. kat.
21.45	dílny pro recitátory III. a IV. kategorie informační schůzka pro seminarity

[- PAVLAČ -]

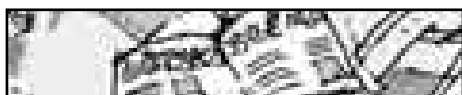
09:55

a o dvě hodiny
později ...

... za zavřenými dveřmi

Deník Dětské scény - Trutnov 2003. Číslo 0.

Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Dlabola, Petra Rychecká, Martina Tothová, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 13.6.2003 v 2,50. Vychází - 13.6.2003 ve 12.00. Náklad - 320ks.